

Polska 2030

Kalendarz realizacyjny

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Polska 2030

Michał Boni, Szef Zespołu Doradców Strategicznych

Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju
Warszawa, 2 grudnia 2010 r.

2010 2020 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Kraju

2010 2020 2030

- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju i Strategie zintegrowane
  - spójna hierarchia celów i kierunków interwencji
- Krajowy Program Reform i EU 2020 –
  - założenia KPR przekazane KE 22 listopada?
  - gotowy KPR do kwietnia 2011 – opisane narzędzia eliminacji wąskich gardeł i budowy nowych przewag konkurencyjnych
- Wieloletni plan finansowy państwa
  - ramy finansowe na najbliższe 4 lata
  - kluczowa aktualizacja planu 2011

10 wyzwań i dylematów Raportu Polska 2030

Wyzwanie	Dylemat
1. Wzrost konkurencyjności	Wykorzystanie szans rozwojowych vs Dryf rozwojowy
2. Sytuacja demograficzna	Wykorzystanie potencjału ze zwiększania się długości trwania życia vs Kosztowne społeczno-ekonomiczne skutki zmian w sferze struktury wieku
3. Wysoka aktywność pracy oraz adaptacyjność zasobów pracy	Adaptacyjna mobilność vs Niepewna stabilność
4. Odpowiedni potencjał infrastruktury	Przyspieszenie wymiany, rozwoju i poprawy relacji społecznych vs Infrastrukturalne bariery wymiany gospodarczej i więzi społecznych
5. Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne	Harmonizacja wyzwań klimatycznych i energetycznych czynnikiem rozwoju vs Poza bezpieczeństwem energetycznym i bez jasnych celów w ochronie środowiska
6. Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego	Kapitał intelektualny jako główne źródło konkurencyjności Polski w globalnej gospodarce vs Powiększający się dystans Polski wobec rozwiniętych gospodarek świata w obszarze kapitału intelektualnego
7. Solidarność i spójność regionalna	Efektywne wykorzystanie szans rozwojowych wszystkich regionów vs Trwała polaryzacja rozwoju
8. Poprawa spójności społecznej	Spójność społeczna odpowiadająca na nowe wyzwania vs Spójność społeczna czasu transformacji
9. Sprawne państwo	Kompleksowy i aktywnie wdrażany program reform na rzecz państwa, które daje obywatelowi poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość realizacji swoich praw i indywidualnych aspiracji vs Niesprawne państwo jako bariera rozwoju oraz niewłaściwa relacja państwo–obywatel
10. Wzrost kapitału społecznego Polski	Szanse kapitału rozwojowego 2030 vs Pułapka kapitału przetrwania i adaptacji

Struktura DSRK:

1. Wprowadzenie – Polska 2030. Geografia i generacje rozwoju,
2. Makroekonomiczne ramy rozwoju Polski do 2030 roku,
3. Rozwój regionalny,
4. Transport,
5. Polska Cyfrowa,
6. Kapitał Ludzki,
7. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
8. Kapitał Społeczny,
9. Sprawne Państwo.

Filary rozwoju

CEL: rozwój mierzony poprawą jakości życia (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do UE i zmniejszenie nierówności) Polaków dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju

Filar dyfuzji (równoważenia)

Zgodnie z mechanizmem polaryzacyjno-dyfuzyjnym równoważenia rozwoju i polityką spójności społecznej, co daje w efekcie zwiększenie potencjału konkurencyjności Polski

Filar innowacyjności (modernizacji)

Nastawiony na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski opartych o wzrost KI (wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego), co daje w efekcie większą konkurencyjność

Filar efektywności

Usprawnienie funkcji przyjaznego i pomocnego państwa (nie nadodpowiedzialnego) działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji

Obszary tematyczne/ filary rozwoju

Filar Dyfuzji

Makroekonomiczne ramy rozwoju Polski do 2030

Rozwój regionalny

Transport

Filar Innowacyjności

Polska Cyfrowa

Kapitał Ludzki

Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

Filar Efektywności

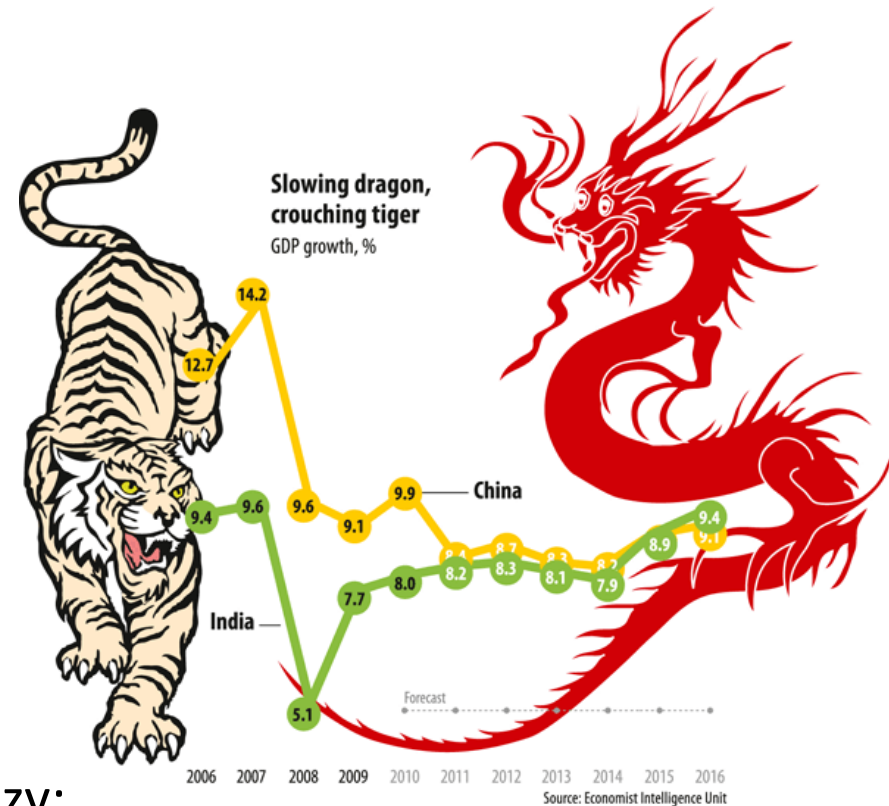
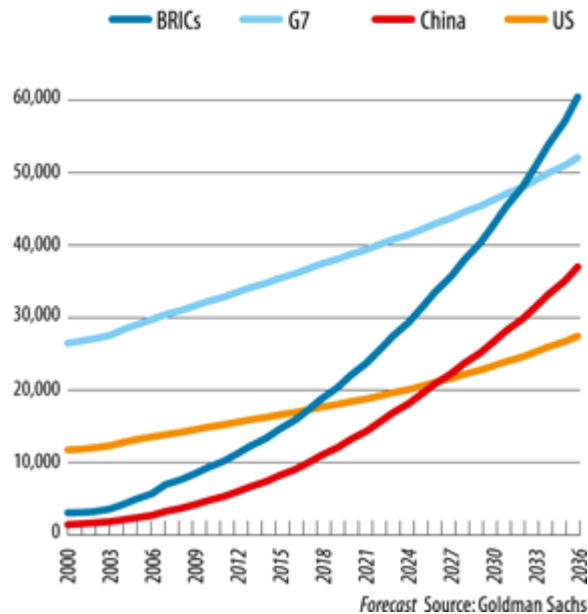
Kapitał Społeczny

Sprawne Państwo

Globalne scenariusze rozwoju (1)

Tomorrow's overtakers

GDP, 2007 prices, \$bn

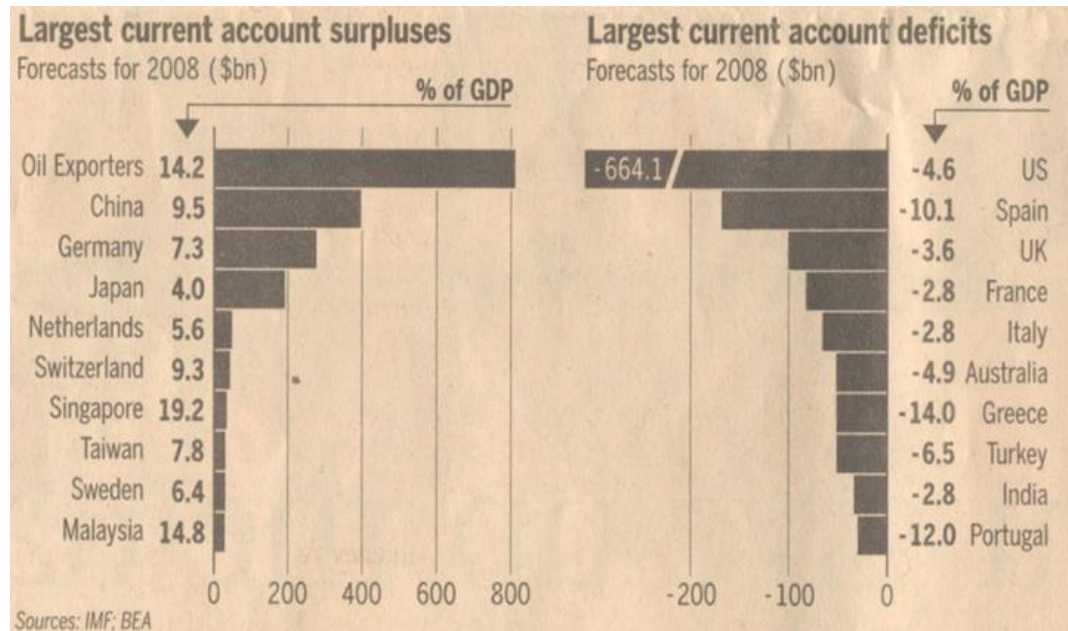

- Ujawnianie się nowych sił,
- Możliwości dekoncentracji władzy:
  - Rola Azji (szczególnie południowo – wschodniej),
  - Rola BRIC,
  - Rola podmiotów niepaństwowych (korporacje – nowe typy społeczności: Facebook),
  - Problemy w obszarze „łuku niestabilności”,
  - Zmieniająca się rola Afryki.

Globalne scenariusze rozwoju (2)

- Czynniki zmiany:
  - Nowe technologie (cyfryzacja, nowe reguły ekonomii: współpraca, otwartość, dzielenie się, integracja, współzależności),
  - Wyzwania i napięcia demograficzne i ich skutki (stary świat Zachodu – młody „łuk niestabilności”),
  - Konkurencja o zasoby energetyczne i dystrybucję energii,
  - Warunki środowiskowe (klimat, oszczędzanie energii, potrzeby żywnościowe),
  - Kryzys: głębokie, długofalowe skutki wzrostu przez zadłużenie i wzrostu przez oszczędności (dwa modele).

Zagrożenia dla polskiego rozwoju

- **Peryferyjny charakter udziału Polski** w globalnym układzie sił (lub – nadmiernie peryferyjny) – przez brak podjęcia wyzwań i zaniechania modernizacyjne,
- **Pokryzysowe bariery rozwoju generowane** przez problem wysokiego zadłużenia i deficytu, czyli niestabilność finansów publicznych w długiej perspektywie, co może być pogłębiane globalnymi napięciami walutowymi i powstaniem nowych barier w światowym handlu - przez brak jasnej polityki oszczędności i rozwoju (poprzez rozsądną alokację zasobów w kierunkach najbardziej prorozwojowych),
- **Dryf rozwojowy** opisany już w raporcie „POLSKA 2030”, który polegać miałby na „uśrednieniu” tempa wzrostu, nie rozwiązaniu problemów demograficznych oraz braku stymulacji dla wzrostu zatrudnienia, czyli obniżeniu w efekcie poziomu ambicji i aspiracji – poprzez politykę nie stawiającą trudnych wyzwań, skupioną na doraźnych celach i prymacie spokoju społecznego nad twórczym konfliktem w sprawach, gdzie bez konfliktu nie można się obejść.

Dylematy rozwojowe

- Jak wyjść ze spowolnienia, budując nowe przewagi konkurencyjne, oparte o kapitał intelektualny, wiedzę, impet cyfryzacyjny, rozbudzony potencjał kreatywności, siłę młodej generacji ?
- Jak odrobić zaległości rozwojowe (dystans infrastrukturalny: transport, energetyka, wymiar digitalny) w tym samym czasie, co tworzenie nowych przewag konkurencyjnych i w jak najszybszym tempie (rola środków UE jako generatora kapitału na inwestycje w tym zakresie) ?
- Jak zaktywizować zawodowo rezerwy zasobów pracy (więcej pracujących, więcej podatków z ich pracy oraz samodzielności gospodarstw domowych – większa równowaga w finansach publicznych)?
- Jak podjąć długoterminowy wysiłek w celu wyrównywania szans i równoważenia rozwoju w wymiarze terytorialnym ?
- Jak harmonizować perspektywę rozwoju (niezbędne nakłady) i perspektywę stabilności finansowej (oszczędności, redukcje nakładów, ujednolicenie stawek podatkowych) ?
- W jakiej perspektywie czasowej tego dokonywać: 2010 – 2015 jako kluczowy okres dla zbudowania fundamentów przyszłego, potransformacyjnego, modernizacyjnego rozwoju Polski?

Model rozwoju

CEL: Poprawa jakości życia
Punkt wyjścia – terytorialne nierówności rozwoju
Model polaryzacyjno-dyfuzyjny

Metropolie – centra wzrostu

Rozwój konkurencyjności
w biegunach wzrostu (nowe formy)

Policentryzm metropolii sieciowej

Peryferia – Polska wschodnia, ale i w
każdym regionie (wiele wymiarów i
przyczyn zróżnicowania)

Budowanie potencjału konkurencyjności
w ośr. peryferyjnych

Integracja funkcjonalna

(rozprzestrzenianie – obszaru,
działań, wzorców)

DYFUZJA

(endogeniczne siły wzrostu,
gotowość do absorpcji)

Interakcje

Mechanizm polaryzacyjno-dyfuzyjny
równoważenia rozwoju

Państwo polskie dla zapewnienia stabilnego rozwoju w XXI wieku musi spełniać kilka krytycznych funkcji, w szczególności:

1. Odpowiedzialnie zarządzać finansami publicznymi
2. Tworzyć optymalne warunki dla rozwoju
3. Posiadać sprawnie funkcjonującą administrację publiczną
4. Efektywnie dostarczać wysokiej jakości, pożądane usługi publiczne
5. Zapewnić spójne prawo dobrej jakości, bez nadregulacji
6. Posiadać sprawnie funkcjonujący wymiar sprawiedliwości
7. Zapewnić obywatelowi stabilność prawną i bezpieczeństwo
8. Prowadzić nowoczesną komunikację z obywatelem oraz wewnątrz administracji.

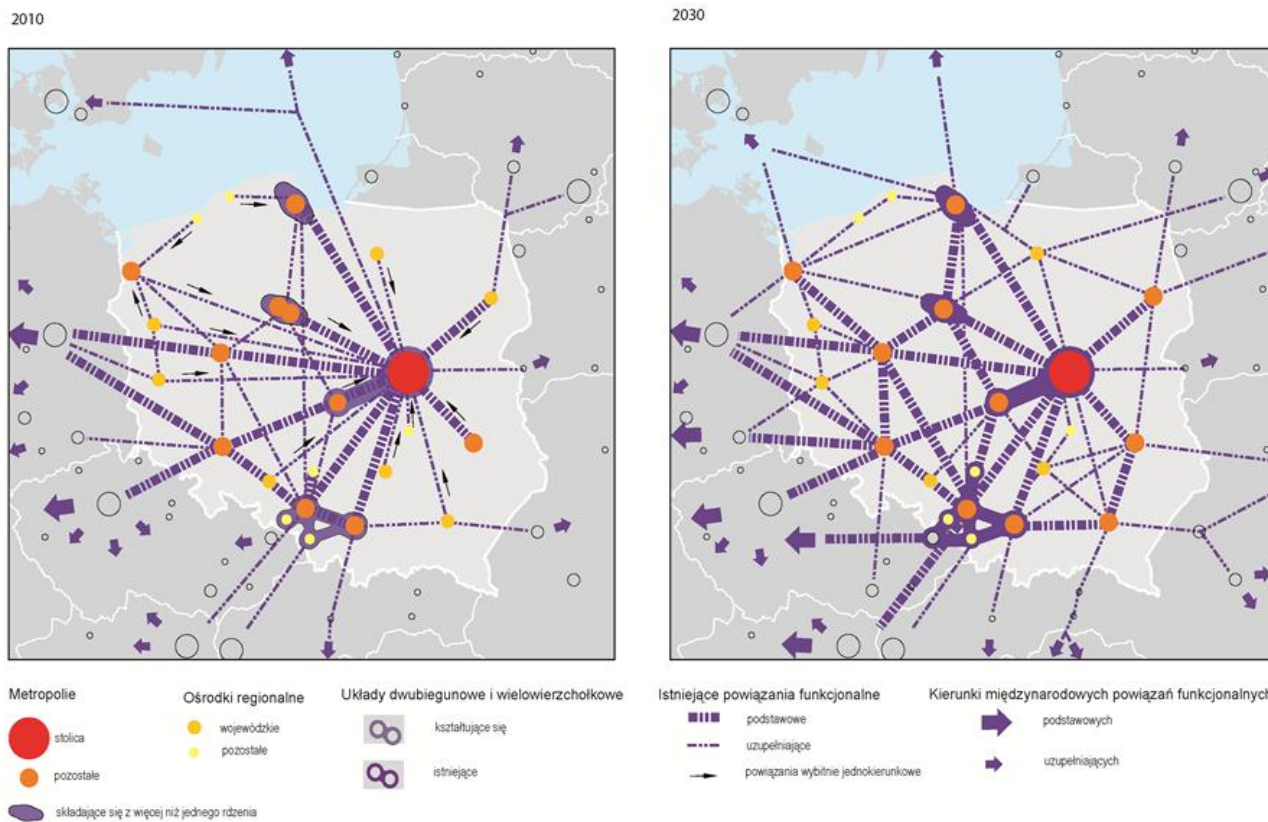
Geografia rozwoju

Wymiar terytorialny w znaczeniu podwójnym:

- **ład przestrzenny w zagospodarowywaniu kraju**, co wymaga odpowiednich instrumentów planowania, w tym planowania fizycznego i ekonomicznego,
- **ład w rozwoju potencjałów wzrostu dostosowanych do lokalnych i regionalnych uwarunkowań** (z wykorzystaniem ich endogenicznego charakteru).

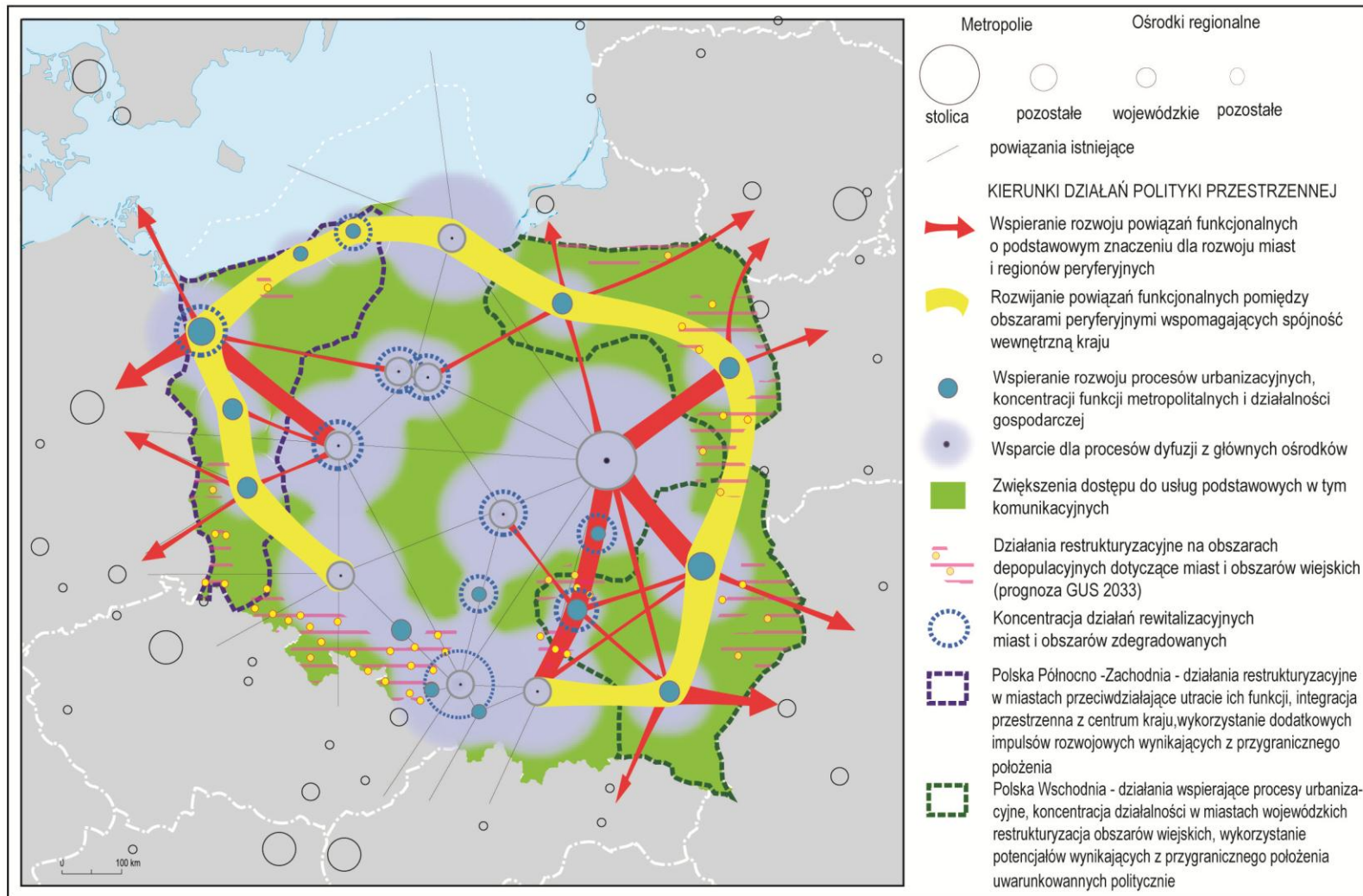
Trzeba też uświadamiać sobie na coraz większą skalę, iż **planowanie przestrzenne jest narzędziem nowoczesnej polityki ochrony środowiska.**

Ośrodki miejskie – policentryczna struktura systemu osadniczego

Źródło: MRR, „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”.

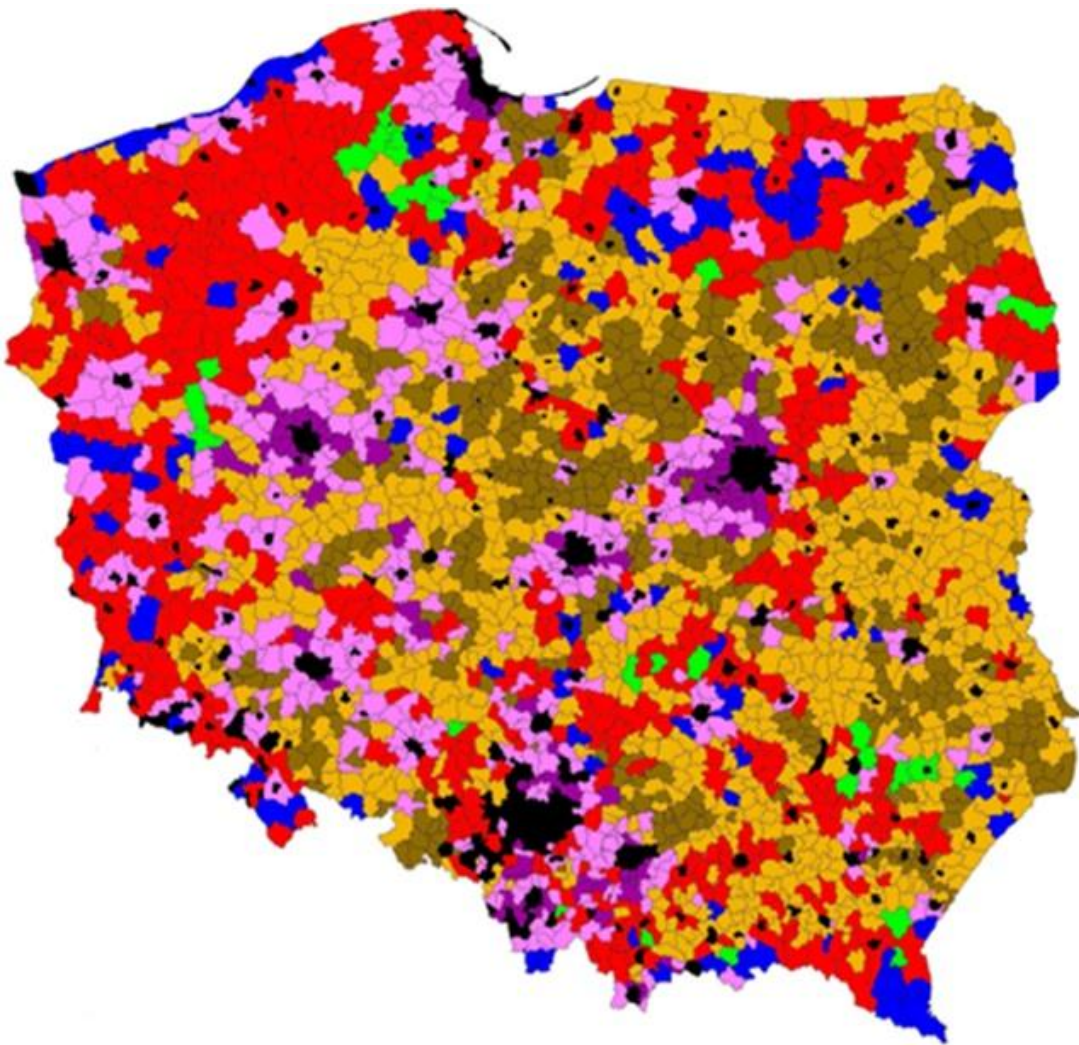
Kierunki działań polityki przestrzennej w ramach mechanizmu polaryzacyjno – dyfuzyjnego równoważenia rozwoju

Wzmocnienie obszarów peryferyjnych poprzez integrację z metropolią sieciową.
Rozwijanie powiązań funkcjonalnych pomiędzy obszarami peryferyjnymi
(żółta linia) służy głównie zapewnieniu spójności kraju

Źródło: MRR, „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”.

Typy funkcjonalne gmin w Polsce

Typy funkcjonalne gmin (2007):

- gminy miejskie
- obszary urbanizowane
- wielofunkcyjne obszary przejściowe
- obszary wybitnie rolnicze
- obszary z przewagą funkcji rolniczej
- obszary o funkcjach turystycznych i rekreacyjnych
- obszary o funkcjach leśnych
- obszary o funkcjach mieszanych

- **Czy będą następowały zmiany (przesunięcia)? – uwarunkowania**
- Czy można je stymulować?
- **Jaka jest rola obszarów przejściowych?**
- Jakież są rezerwy w obszarach mieszanych?
- **Jak dopasowywać narzędzia rozwoju do różnych typów funkcjonalnych?**

Wieś – zadanie szczególne

- Definiowanie „wiejskości” nie tylko przez rolnictwo (usługi, OZE, agroturystyka, miejsce pracy w przemysłach przetwórczych)

Struktura społeczno-zawodowa mieszkańców wsi	%
Rolnicy	13,0
Przedsiębiorcy (tzw. stara klasa średnia)	3,0
Inteligencja (tzw. nowa klasa średnia)	4,0
Pracownicy umysłowi (lower service)	7,0
Pracownicy fizyczno-umysłowi (usługi)	8,0
Robotnicy wykwalifikowani	11,0
Robotnicy niewykwalifikowani	6,0
Emeryci i renciści	27,0
Uczący się i gospodynie domowe	12,0
Bezrobotni	9,0

Poziom wykształcenia mieszkańców wsi	1998	2002	2008
Podstawowe/ gimnazjalne	60,9	44,0	33,6
Zasadnicze zawodowe	24,2	29,2	33,6
Średnie	13,1	22,4	25,3
Wyższe	1,8	4,3	7,5
Ogółem	100%	100%	100%

- Rola edukacji i dostępności infrastrukturalnej
- Zatrudnienie a mobilność „wahadłowa”

Generacje rozwoju (1)

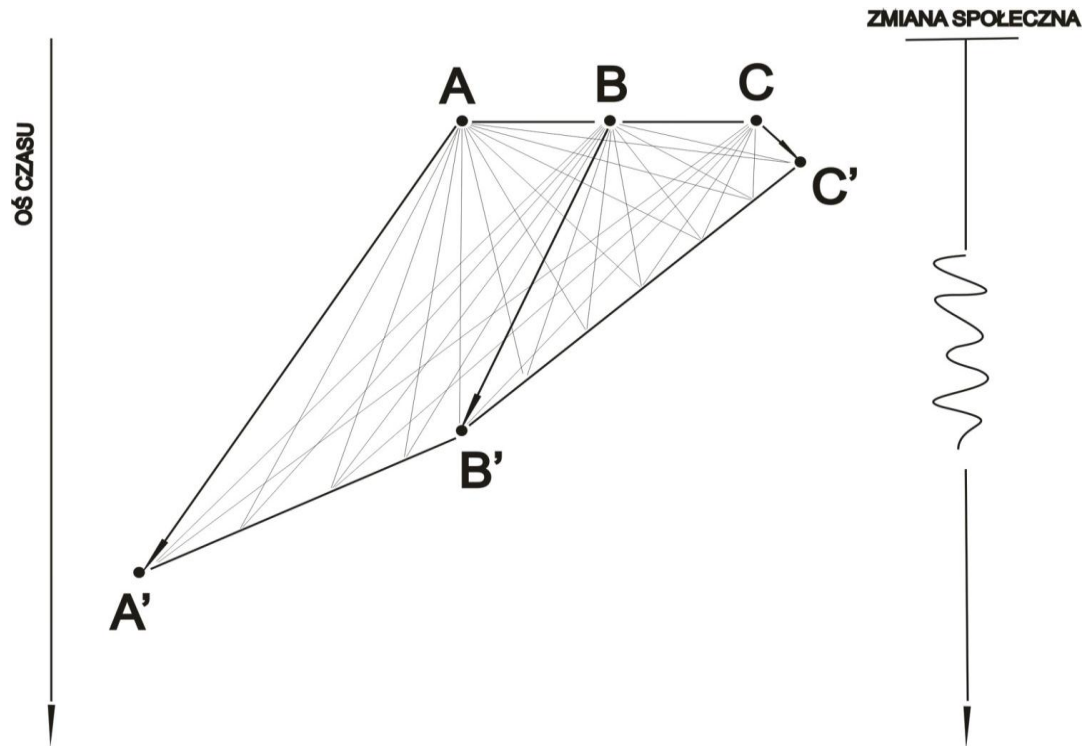
- Doświadczenie „eksplozji”: systemu i ustroju, młodości, oświaty, otwartości na inne kultury, dekompozycji statusu społecznego rodziców, eksplozji informatycznej oraz globalnego kryzysu gospodarczego.
- Rosnące aspiracje edukacyjne („boom edukacyjny”), ale także osoby naśladowujące wzorce roszczeniowe rodziców,
- Mocna orientacja na zaspakajanie potrzeb konsumpcyjnych, odporne na zmienność koniunktury, „nastolatyzacja” dorosłych,
- Pierwsze polskie pokolenie od stuleci bez doświadczenia luki technologicznej w porównaniu z młodymi z innych, rozwiniętych krajów
- Umiejętna indywidualizacja strategii życiowych (przykładem: dostrzeżenie roli edukacji, skorzystanie z szans emigracji czasowej, zarobkowej po 2004 roku) dopasowywana do horyzontu potrzeb i ambicji,
- Relatywnie wysoki poziom zróżnicowania (status rodziny i związane z nim rodzinne kapitały),
- Naturalne podleganie tym samym procesom zmian kulturowych, jakie zachodzą w krajach rozwiniętych - deinstytucjonalizacja rodziny nowy porządek sentymentalny (kulturowe wzorce seksualności), dorosłość = praca, kiedyś dorosłość=rodzina,

Generacje rozwoju (2)

- Rosnące znaczenie syndromu 25- latka, co symbolizuje problem transferu między edukacją a rynkiem pracy („gniazdownicy”),
- **Deklarowana chęć posiadania dzieci, ale i ostrożność w strategiach życiowych, jeśli chodzi o decyzje dotyczące dzietności, uzależnione od warunków do opieki, wychowania i stworzenia dzieciom szans na przyszłość**
- Inne sytuowanie roli i obszaru wolności – internet (w skrajnej wersji: Real jest obcy, a Sieć oswojona), internet to także podstawowe źródło wiedzy,
- **Większy poziom otwartości i zaufania (badania ICCS 2009),**
- Potrzeba równowagi pracy – życie (*leisure time* tych generacji nabiera jeszcze większego znaczenia ekonomicznego)
- **Umiejętne łączenie indywidualizmu (rywalizacyjności w większej i mniejszej skali) ze zdolnością do kooperacji.**

Przedstawione cechy generacyjne są istotne dla stworzenia energii społecznej ewolucyjnych przemian w Polsce i zbudowania sił rozwojowych, pozwalających z jednej strony kreować nowe przewagi konkurencyjne, z drugiej nowy model życia społecznego.

Solidarność pokoleń – generacja 2.0 i Polska 2030

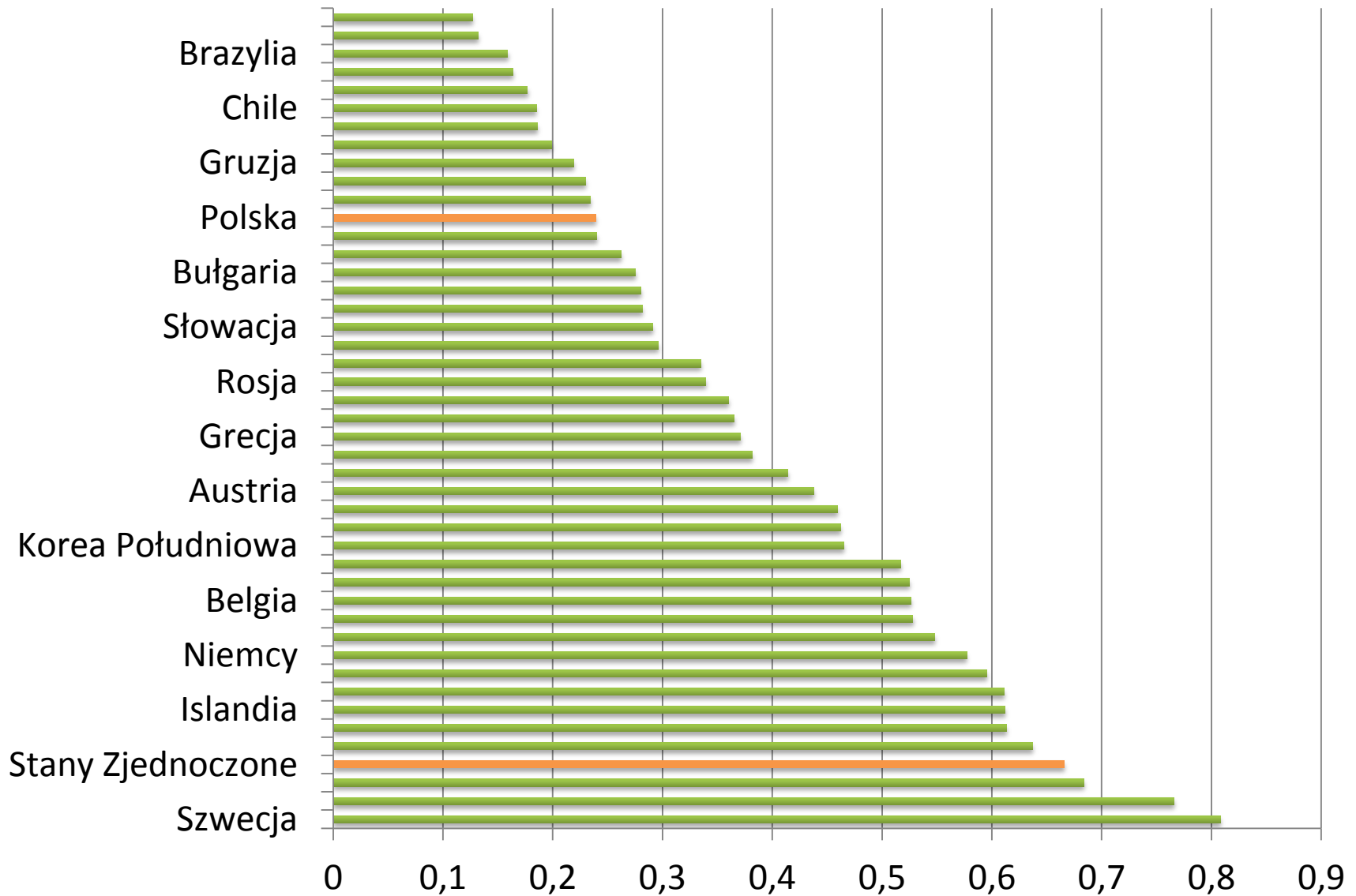

Pole A': młodzieżowe aspiracje są bardzo wysokie, długie strategie edukacyjne, rodzice wspierają swoje dzieci kapitałem (krok do przodu w stosunku do rówieśników i do siebie;

Pole B': aspiracje są równie wysokie lub niewiele niższe, zakładane strategie edukacyjne bywają najczęściej długie, faktycznie jednak stają się krótsze (lub gorszej jakości), zaszczepianie ambicji przez rodziców – brak kapitału na pełną realizację zamierzeń;

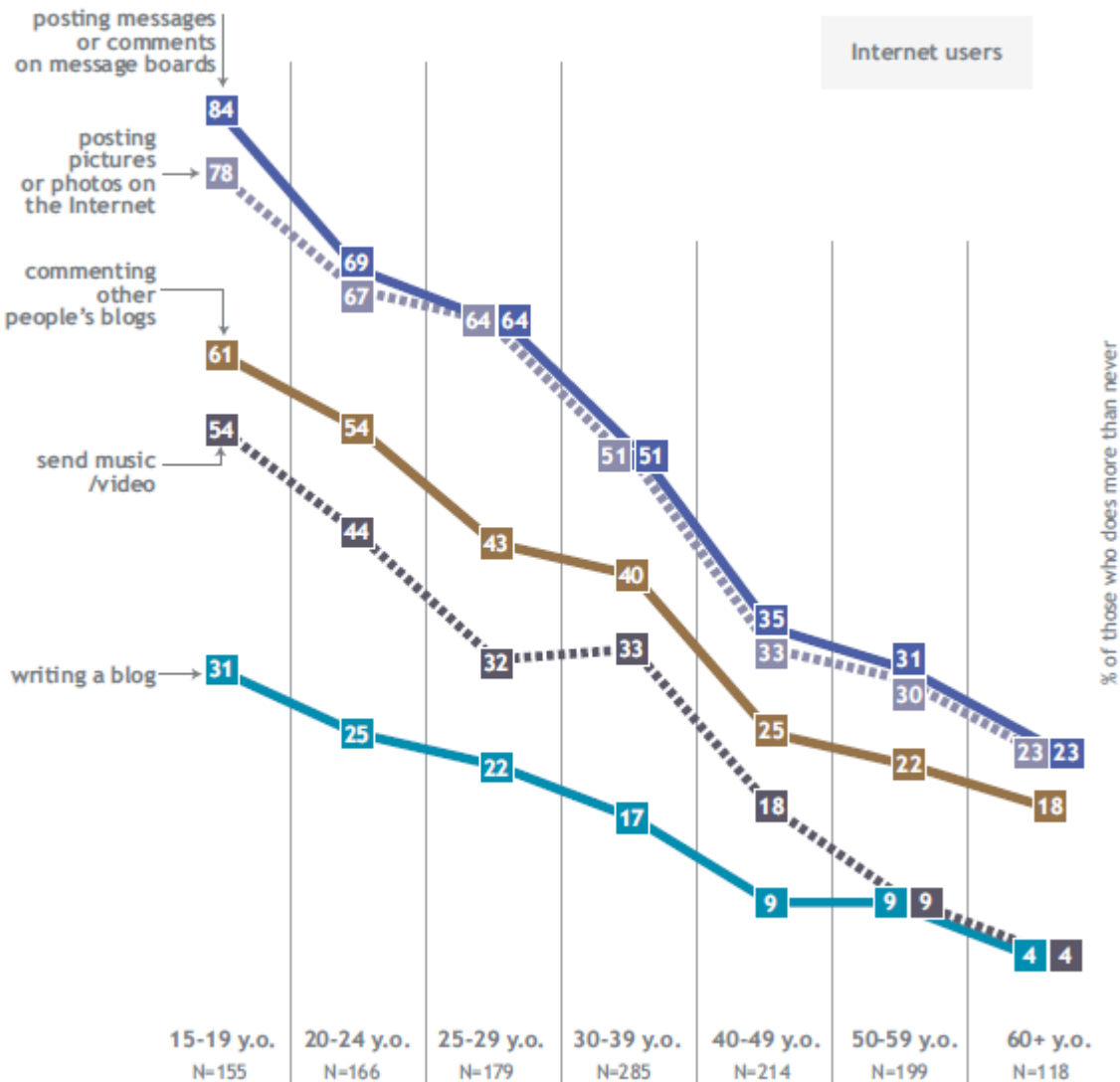
Pole C': aspiracje są znacznie niższe, ale nie niskie (zwłaszcza w odniesieniu do konsumpcji), brak długich strategii edukacyjnych, rodzice fundują dzieciom głównie resentymenty i roszczeniowe postawy (brak kapitału intelektualnego, materialnego, mentalnego), wyuczony pesymizm i bierność.

Globalny Indeks Kreatywności

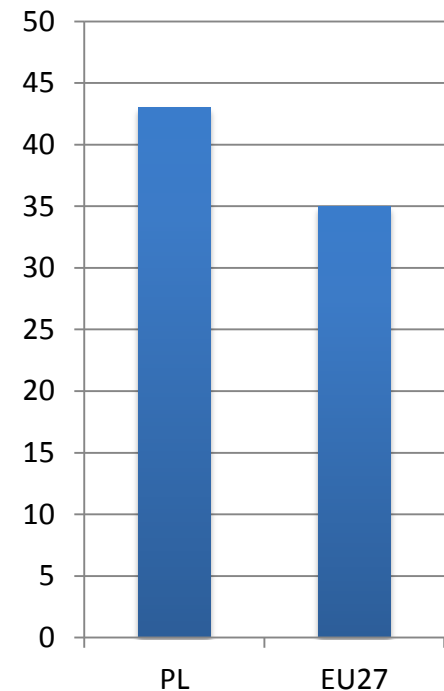
Młodzi a nowe media

Częstotliwość używania internetu do:

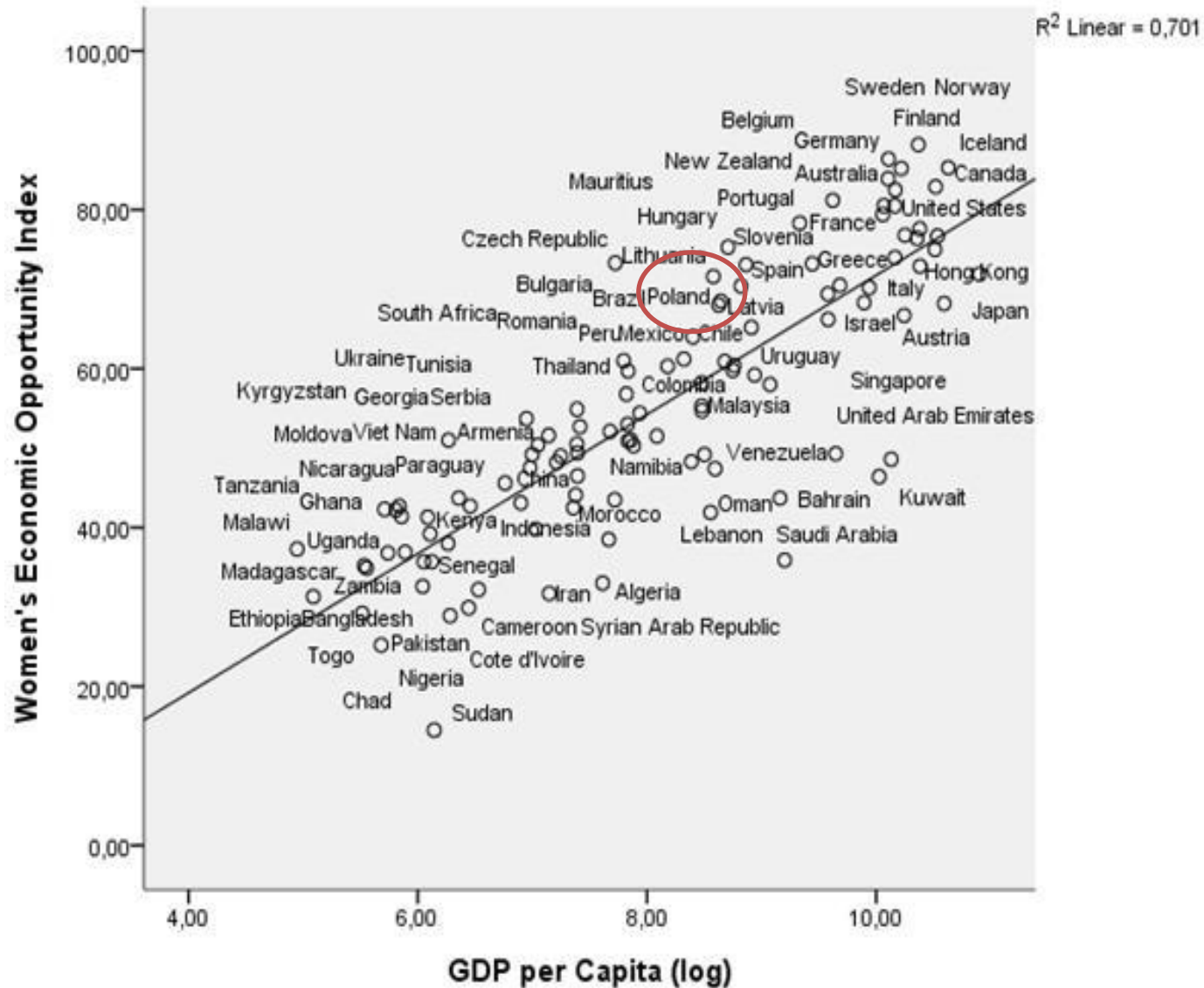
Źródło: World Internet Project 2010 - Poland

- Młodzi w odróżnieniu od starszych używają internetu do działalności kreatywnej.
- O ile penetracja sieci w Polsce nie jest wysoka, o tyle używanie portali społecznościowych jest duże:

Źródło: Special Eurobarometer 335, E-Communications Household Survey Fieldwork: November - December 2009 Publication: October 2010

Potencjał ekonomiczny kobiet

Potencjał ekonomiczny kobiet – Polska

Women's Economic Opportunity – Economist Intelligence Unit

Poland

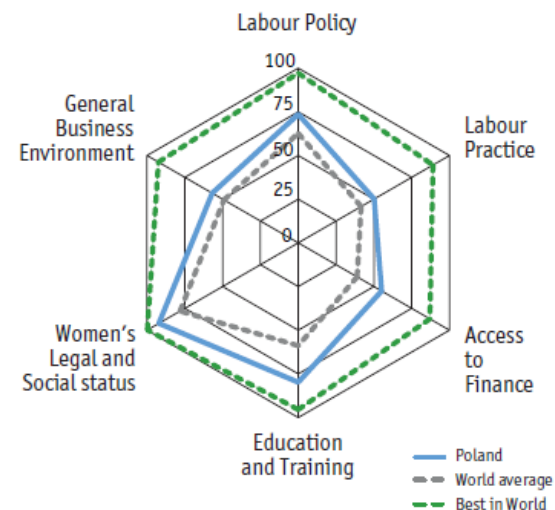
	Score	Rank
OVERALL SCORE	68.0	33
LABOUR POLICY AND PRACTICE	61.9	30
LABOUR POLICY	73.6	=34
Equal pay; ILO Convention 100, Policy	85.7	=12
Non-discrimination, ILO Convention 111, Policy	85.7	=3
Legal restrictions on job types	75.0	=54
Maternity and paternity leave and provision	71.4	=41
Differential retirement age	50.0	=71
LABOUR PRACTICE	50.2	31
Access to childcare	66.7	=13
De facto discrimination at work	50.7	=89
Non-discrimination, ILO Convention 111, Practice	50.0	=24
Equal pay; ILO Convention 100, Practice	33.3	=32

	Score	Rank
ACCESS TO FINANCE	55.1	31
Women's access to finance programmes	100.0	=1
Private sector credit	75.0	=28
Building credit histories	45.5	37
Delivering financial services	0.0	=47

	Score	Rank
EDUCATION AND TRAINING	79.8	18
Literacy rate, women	99.0	11
SME support/development training	80.0	=13
Tertiary education, women	77.6	18
Primary and secondary education, women	62.7	45

	Score	Rank
WOMEN'S LEGAL AND SOCIAL STATUS	92.2	27
Freedom of movement, women	100.0	=1
Property ownership rights	100.0	=1
CEDAW ratification	100.0	=1
Adolescent fertility rate	94.2	=26
Addressing violence against women	66.7	=62

	Score	Rank
GENERAL BUSINESS ENVIRONMENT	56.9	44
Regulatory quality	66.1	37
Infrastructure risk	65.9	=34
Mobile telephone subscribers	54.7	30
Starting a business	40.7	79

Źródło: Economist Intelligence Unit, „Women's economic opportunity A new pilot index and global ranking from the Economist Intelligence Unit Findings and methodology”, June 2010.

- **Wzrost i rozwój – otwarcie możliwości udziału kobiet w rozwoju,**
- **Poprawa warunków dla rozwoju pozycji kobiet, wykorzystanie ich potencjału – zwielokrotnia siłę czynników rozwojowych.**

I. Filar dyfuzji

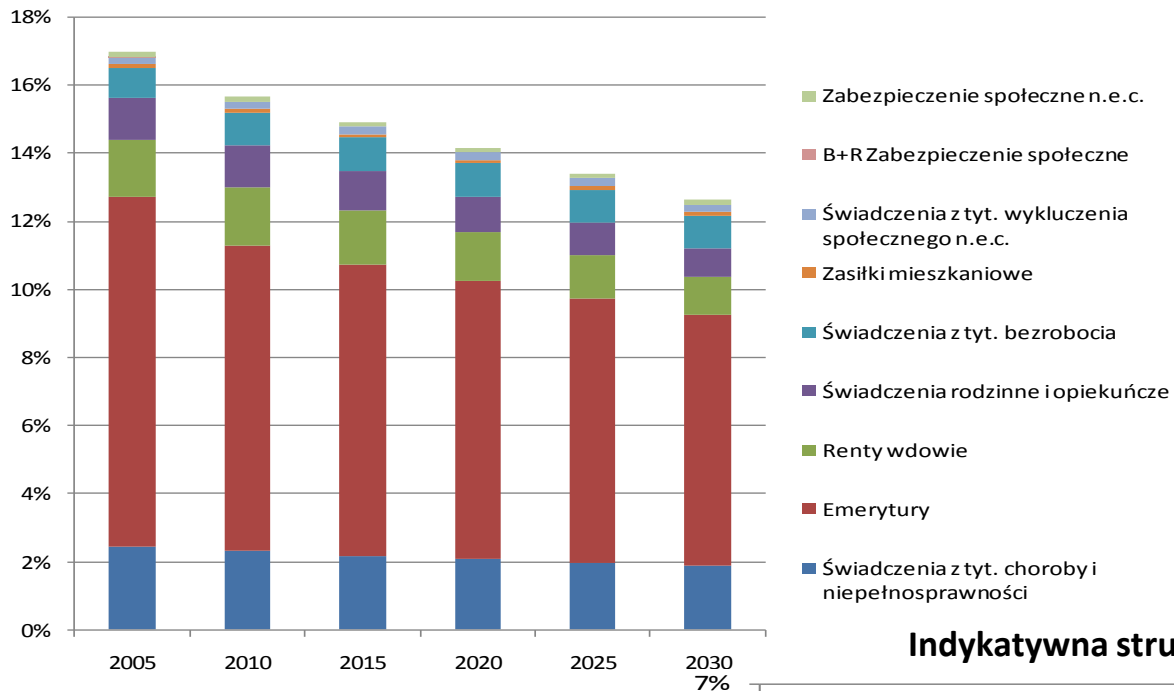
- Bezpieczny i stabilny, wysoki wzrost gospodarczy:
  - Równowaga finansów publicznych: dostosowanie: 3-4% PKB (oszczędności, dochody),
  - Prorozwojowa alokacja w gospodarce i wydatkach publicznych,
  - Ukształtowanie optymalnej struktury podatkowej (baza, preferencje na rzecz pracy, zmiany w podatkach pośrednich),
  - Ograniczenie tempa przyrostu długu publicznego (OECD – do 2025 ograniczenie przyrostu o 5-7% PKB),
  - Wejście do Euro.
- Wzrost zatrudnienia i aktywności zawodowej, który zarazem będzie odpowiedzią na wyzwania demograficzne.

Bazowy scenariusz zmiany struktury wydatków publicznych (% PKB)

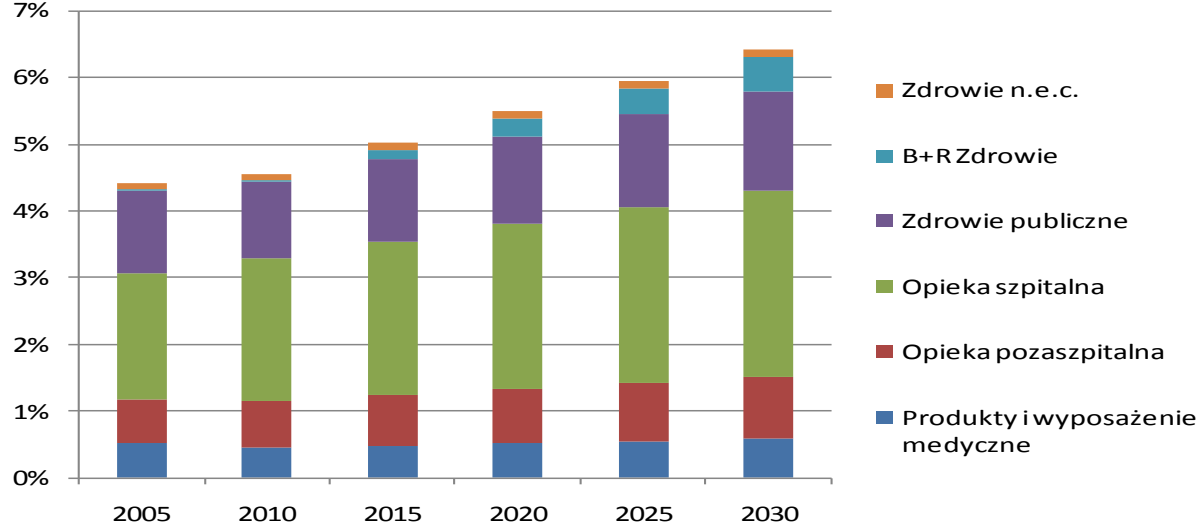
Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Edukacja i oświata	6.10%	5.90%	5.60%	5.50%	5.50%	5.40%
Kultura, rekreacja i religia	1.00%	1.20%	1.10%	1.10%	1.10%	1.10%
Obronność	1.10%	1.40%	1.30%	1.30%	1.20%	1.10%
Ochrona środowiska	0.60%	0.60%	0.60%	0.70%	0.70%	0.80%
Ogólne usługi publiczne	6.30%	6.20%	6.10%	6.40%	6.70%	7.00%
Porządek i bezpieczeństwo publiczne	1.70%	1.90%	1.80%	1.80%	1.80%	1.80%
Sprawy gospodarcze	3.80%	5.90%	6.20%	6.30%	6.30%	6.30%
Transfery społeczne	17.00%	16.40%	14.90%	14.10%	13.40%	12.70%
Usługi mieszkaniowe i komunalne	1.40%	1.30%	1.10%	1.10%	1.10%	1.10%
Zdrowie	4.40%	4.60%	5.10%	5.50%	6.00%	6.40%
Suma końcowa	43.30%	45.50%	43.80%	43.80%	43.70%	43.70%

Źródło: Symulacje własne na podstawie danych GUS

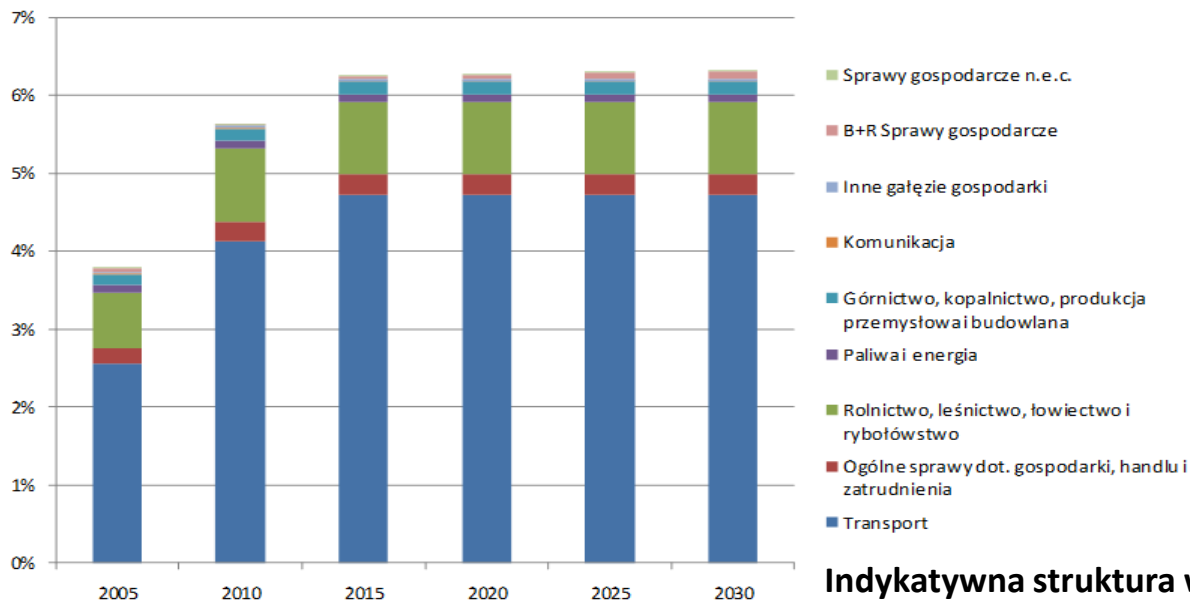
Alokacja wydatków na transfery społeczne (proc. PKB)

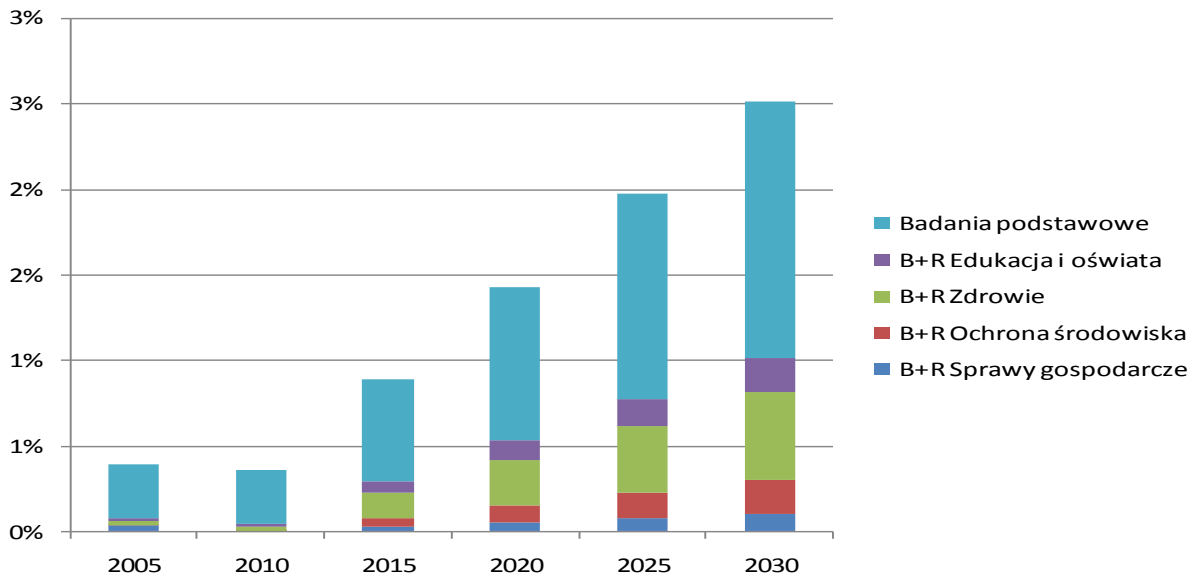
Indykatorywna struktura wydatków na zdrowie (proc. PKB)

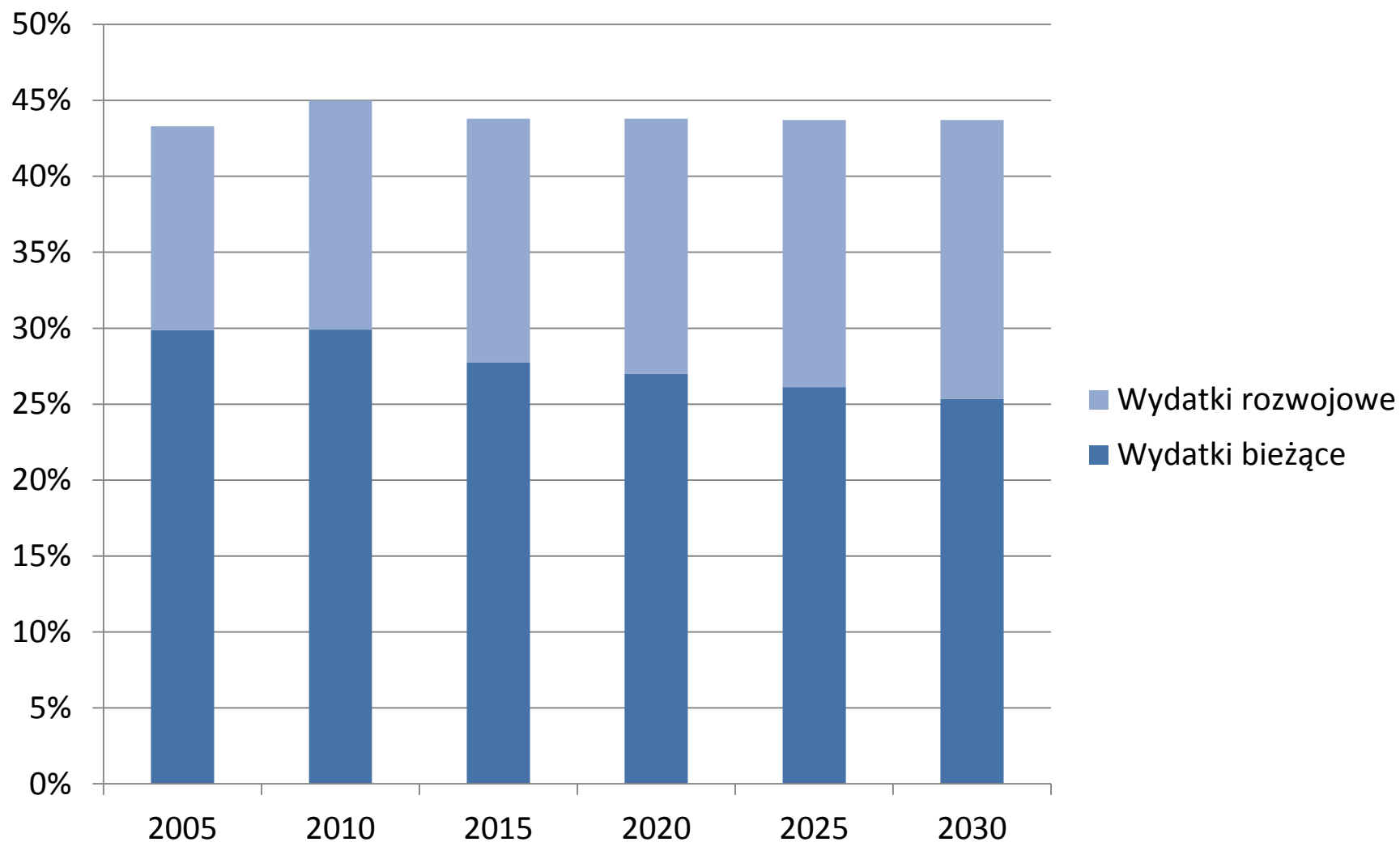

Indykatorywna struktura wydatków na sprawy gospodarcze (proc. PKB)

Indykatorywna struktura wydatków na B+R (proc. PKB)

Cel	Wskaźnik	Źródło	Skala	Rok bazowy	Poziom	2020	2030
1	Dług publiczny %PKB	GUS	0% - +Inf	2009	51%	50%	45%
2	Deficyt publiczny %PKB	GUS	0% - +Inf	2009	7,1%	3%	1%
3	Publiczne wydatki rozwojowe %PKB	GUS	0% 100%	2009	13%	17%	18%
4	Wydatki publiczne %PKB	GUS	0% 100%	2009	44.5%	43.5%	43.5%
5	Dochody publiczne %PKB	GUS	0% 100%	2009	37%	40.5%	41.5%

Dwyersyfikacja źródeł finansowania/ budowa warunków finansowania rozwoju do 2015 roku

Przygotowanie narzędzi usprawniających wykorzystanie finansowania projektów rozwojowych

Modernizacja polityki podatkowej (bodźce fiskalne do pracy, oszczędzania i inwestowania)

Budowa warunków finansowania rozwoju, stabilizacja makro

Kontynuacja zmian w systemie zabezpieczenia społecznego przygotowujących go na wyzwania demografii

I faza inwestycji infrastrukturalnych w transport, teleinformatykę i energetykę

Rozpoczęcie przystosowania wydatków publicznych do wyzwań przyszłości

Wydatkowe i podatkowe fundamenty oraz zdwyersyfikowane źródła finansowania rozwoju, gotowe narzędzia usprawniające

Podnoszenie efektywności instytucji publicznych oraz regulacji

Wzrost nakładów na naukę i modernizacja jej efektywności

II faza zmian inwestycji infrastrukturalnych

II faza modernizacji wydatków (edukacja, zdrowie)

Mimo niekorzystnej demografii zatrudnienie rośnie o 1-2 mln osób, a tempo PKB nie spada, wzrost inwestycji i jakości i nauki staje się widoczny

Dalszy wzrost nakładów na naukę, badania i rozwój

III faza zmian inwestycji infrastrukturalnych

Dalszy wzrost wydatków na zdrowie

Rośnie stopa inwestycji o 5 pkt. proc., przyspiesza dynamika produktywności, dynamika konwergencji względem UE15 osiągnęła 3 pkt proc. rocznie

Publiczne wydatki na naukę, badania i rozwój sięgają 2,5 %

IV faza zmian inwestycji infrastrukturalnych

Publiczne wydatki na zdrowie przekraczają 6,0 % PKB

CEL 2030: POLSKA KRAJEM ROZWIŃNIĘTYM

2010

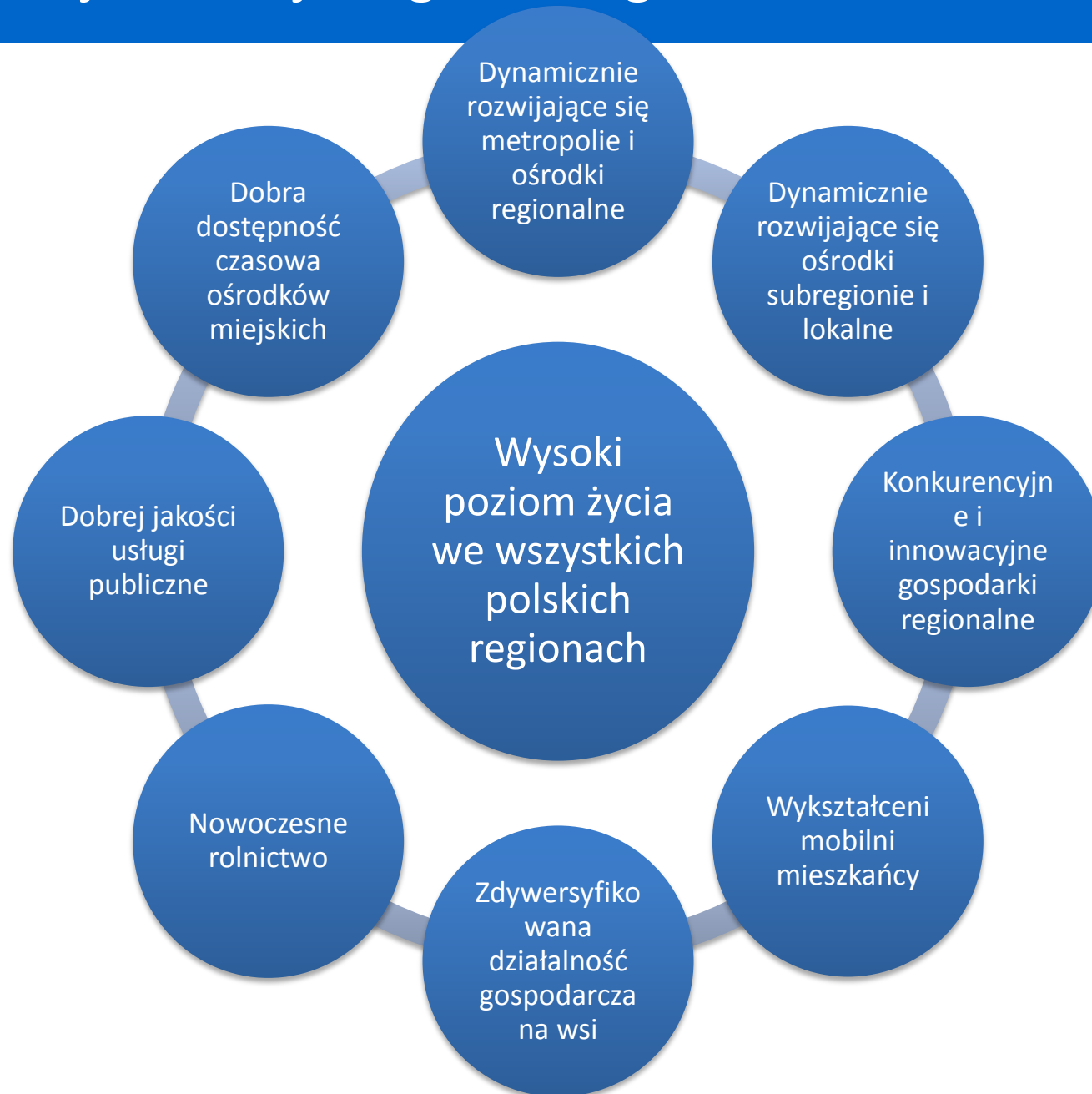
2015

2020

2025

2030

Cel 1: Wzmacnianie potencjału rozwojowego metropolii i ośrodków regionalnych oraz wyrównywanie szans rozwojowych poprzez rozwijanie potencjałów endogenicznych miast

1. Integracja wewnętrzna i wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych głównych ośrodków miejskich
2. Zwiększanie dostępności (transportowej i teleinformatycznej) ośrodków regionalnych
3. Zwiększanie potencjału rozwojowego oraz wyrównywanie szans rozwojowych miast poprzez rozwijanie ich potencjałów endogenicznych

Cel 2: Wzmacnianie potencjału rozwojowego oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych

1. Zwiększanie dostępu do infrastruktury transportowej i teleinformatycznej
2. Podnoszenie poziomu kapitału ludzkiego i społecznego
3. Wspieranie różnicowania działalności społeczno-gospodarczej
4. Wspieranie dostępności do kluczowych usług publicznych
5. Poprawa sprawności instytucjonalnej samorządów terytorialnych i ich większe włączenie w programowanie i zarządzanie polityką rozwoju na poziomie lokalnym, m.in. poprzez zwiększenie ich samodzielności finansowej

Cel strategiczny: Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym

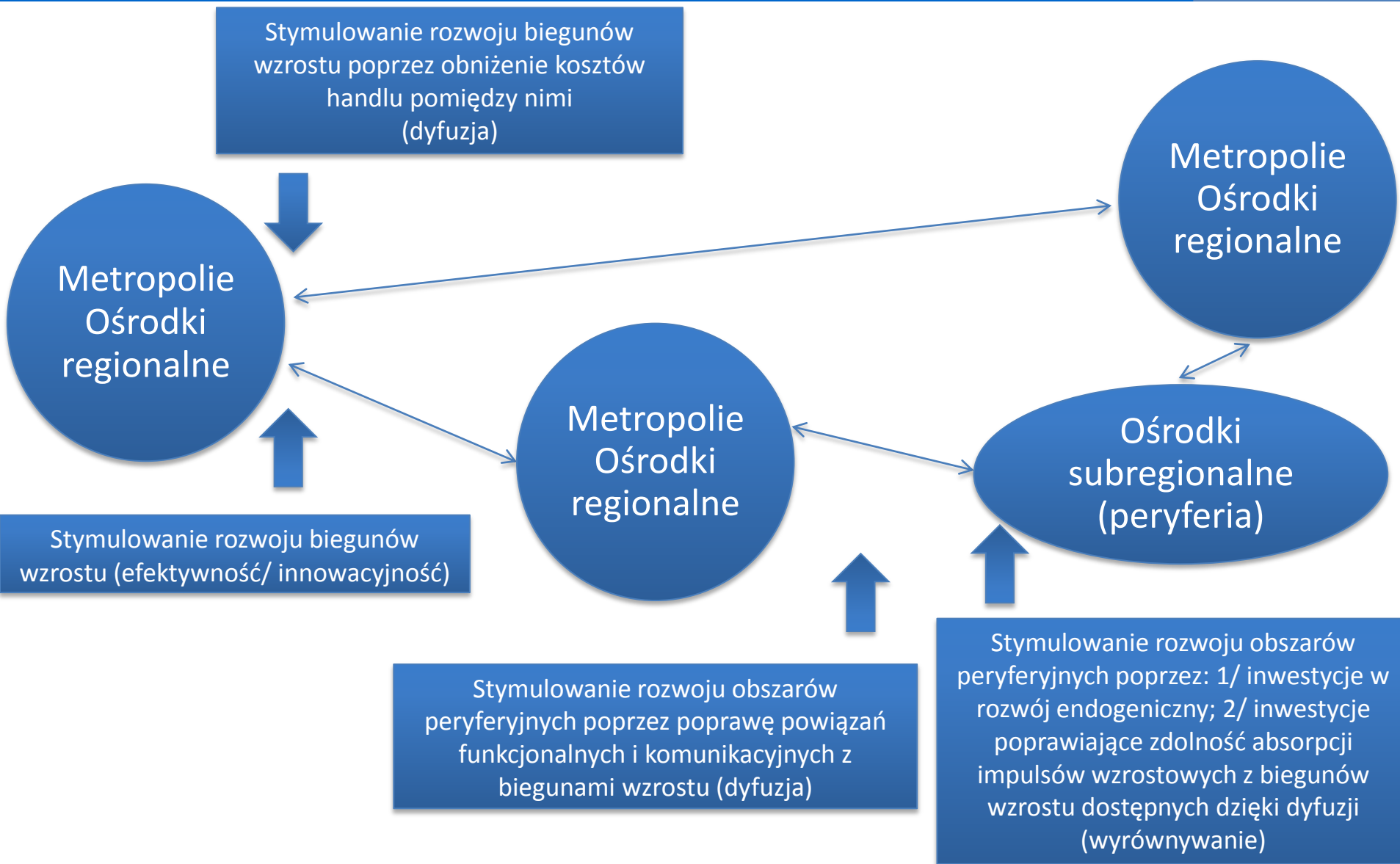
2030

Cel 3: Wzmacnianie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich

1. Modernizacja rolnictwa poprzez zwiększenie jego wydajności i zmniejszenie zatrudnienia
2. Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich
3. Poprawa infrastruktury obszarów wiejskich oraz stopnia dyfuzji na linii wieś – miasto

- We wszystkich regionach Polski wzrasta znacznie poziom życia
- Zwiększa się wyraźnie konkurencyjność i innowacyjność gospodarek regionalnych
- Warszawa jako najważniejsza polska metropolia przyciąga znaczące międzynarodowe inwestycje i jest miejscem najważniejszych światowych wydarzeń gospodarczych, naukowych i kulturalnych

Realizacja: mechanizm polaryzacyjno-dyfuzyjny równoważenia rozwoju

Wskaźniki Celu 1 (Wzmacnianie potencjału rozwojowego metropolii i ośrodków regionalnych oraz wyrównywanie szans rozwojowych poprzez rozwijanie potencjałów endogenicznych miast)

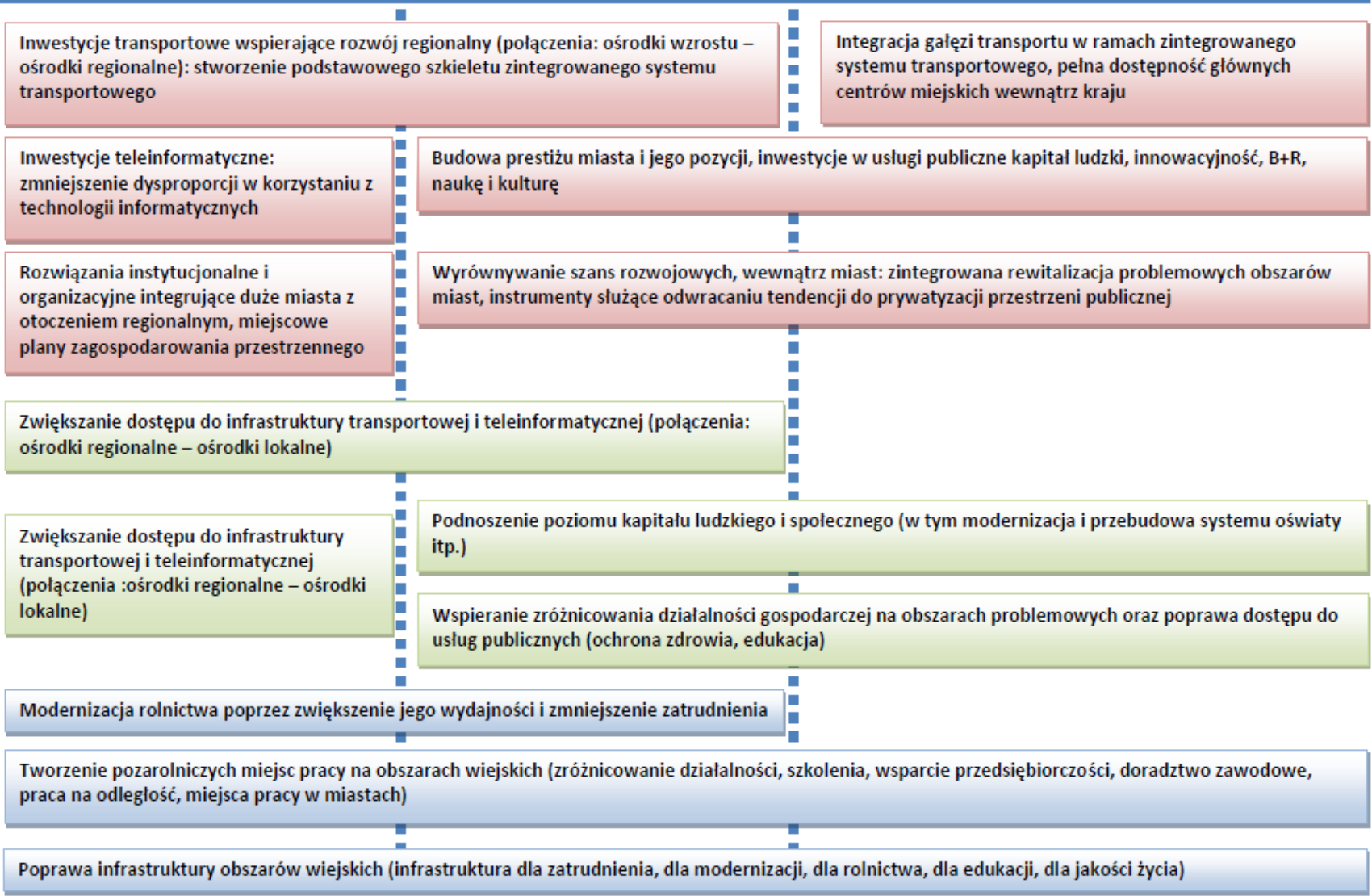
1. Liczba polskich miast posiadających uczelnie na tzw. liście szanghajskiej (Academic Ranking of World Universities)
2. Odsetek obszarów miejskich w Polsce objętych miejscowymi planami zagospodarowania (w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców)
3. Podstawowa klasa kreatywna (Core Creativity Class) (procent populacji w wieku 15-64 lat)
4. Zróżnicowanie wyników egzaminów zewnętrznych w dzielnicach 5 największych miast w Polsce (min/max)
5. Liczba ośrodków wojewódzkich połączonych liniami kolejowymi zmodernizowanymi co najmniej do średniej prędkości kursowania pociągów pasażerskich rzędu 100 km/h
6. Liczba miast wojewódzkich połączonych drogami ekspresowymi lub autostradami
7. Nakłady ogółem na B+R w relacji do PKB, w tym ponoszone przez: - sektor przedsiębiorstw

Wskaźniki Celu 2 (Wzmacnianie potencjału rozwojowego oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych)

1. PKB per capita województw Polski wschodniej (w cenach bieżących)
2. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat na obszarach wiejskich objętych opieką przedszkolną
3. Odsetek maturzystów z obszarów peryferyjnych kontynuujących naukę na poziomie wyższym
4. Odsetek mieszkańców kraju zamieszkujących na terenach, z których dotarcie do ośrodków wojewódzkich transportem drogowym i kolejowym zajmuje nie więcej niż 60 min.
5. Odsetek gospodarstw domowych z dostępem do Internetu na obszarach peryferyjnych
6. Odsetek mieszkańców wsi legitymujących się wyższym wykształceniem
7. Udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu ustawicznym w ogólnej liczbie ludności w tym wieku
8. Liczba podmiotów zaliczanych do III sektora (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne) na 1000 mieszkańców
9. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym 18-59/64 lata w Polsce wschodniej
10. Udział ludności w wieku 15-64 z wykształceniem średnim w ludności w tym wieku ogółem w Polsce wschodniej
11. Powierzchnia gmin objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w % powierzchni gmin ogółem
12. Liczba lekarzy na 10000 mieszkańców

Wskaźniki Celu 3 (Wzmacnianie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich)

1. Udział dochodów z pracy poza rolnictwem w dochodach wiejskich gospodarstw domowych
2. Liczba przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarach wiejskich
3. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego
4. Udział zatrudnionych w rolnictwie
5. Ludność związana z gospodarstwem rolnym (w % ludności aktywnej zawodowo zamieszkałej na wsi)
6. Różnorodność biologiczna: populacja ptaków krajobrazu rolniczego
7. Plon pszenicy w dt/ha
8. Plon ziemniaków w dt/ha
9. Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych (z certyfikatem)
10. Obszar chroniony wałami przeciwpowodziowymi
11. Odsetek gospodarstw domowych na obszarach wiejskich posiadających dostęp do: 1/ wodociągu; 2/ kanalizacji; 3/ sieci gazowej

2010

2015

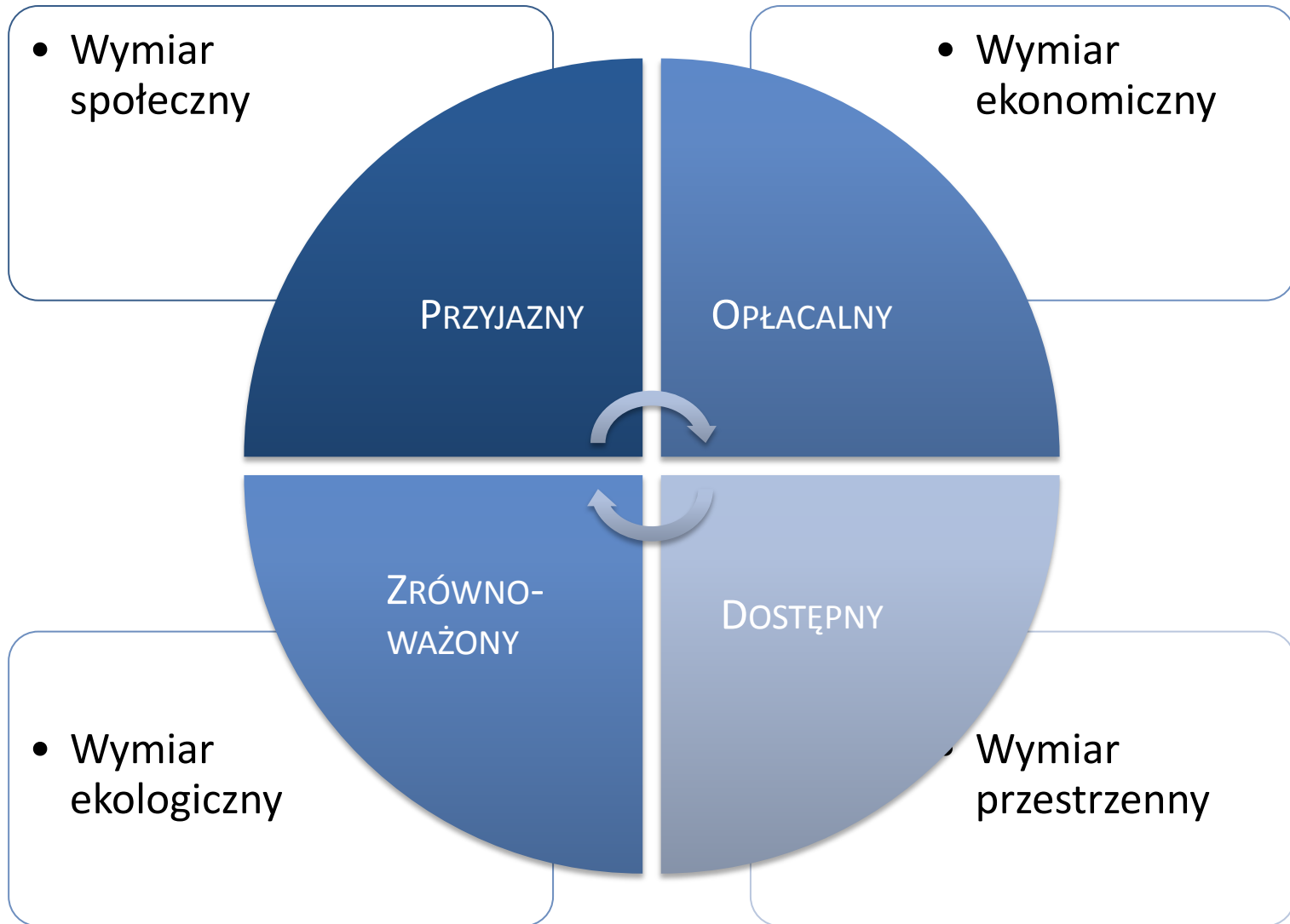
2020

2030

Do roku 2030:

- powstanie nowoczesna infrastruktura transportowa, która charakteryzować się będzie wysokimi parametrami eksploatacyjnymi, takimi jak duża prędkość ruchu, intermodalność, wykorzystanie nowoczesnych technologii, integracja oraz nowe cechy użytkowe;
- nastąpi poprawa obsługi transportowej miast i aglomeracji;
- nastąpi poprawa dostępności pomiędzy największymi ośrodkami metropolii sieciowej, do tych ośrodków i w obrębie ich obszarów funkcjonalnych;
- nastąpi rozbudowa powiązań infrastrukturalnych łączących główne ośrodki miejskie położone na obszarach peryferyjnych z głównymi węzłami metropolii sieciowej,

SIEĆ DRÓG SZYBKIEGO RUCHU NA KONIEC 2030 ROKU

■ odcinki istniejące - stan na dzień 17 listopada 2010 r.

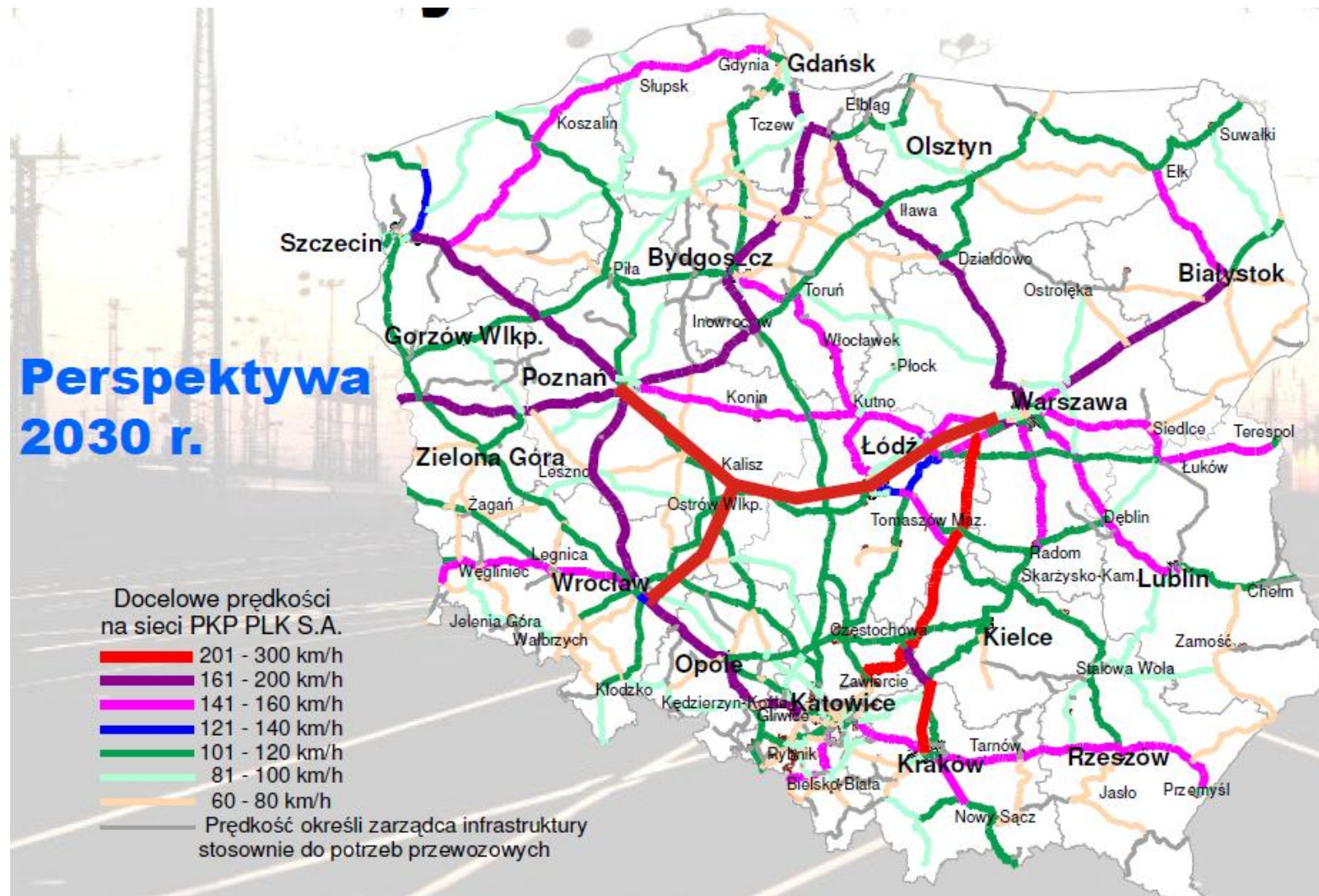
■ stan dróg na koniec 2030 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz. U. Nr 128, poz. 1334 z późn. zm.) oraz projektem Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011 - 2015

Liczba km dróg i autostrad w 2010 i 2030

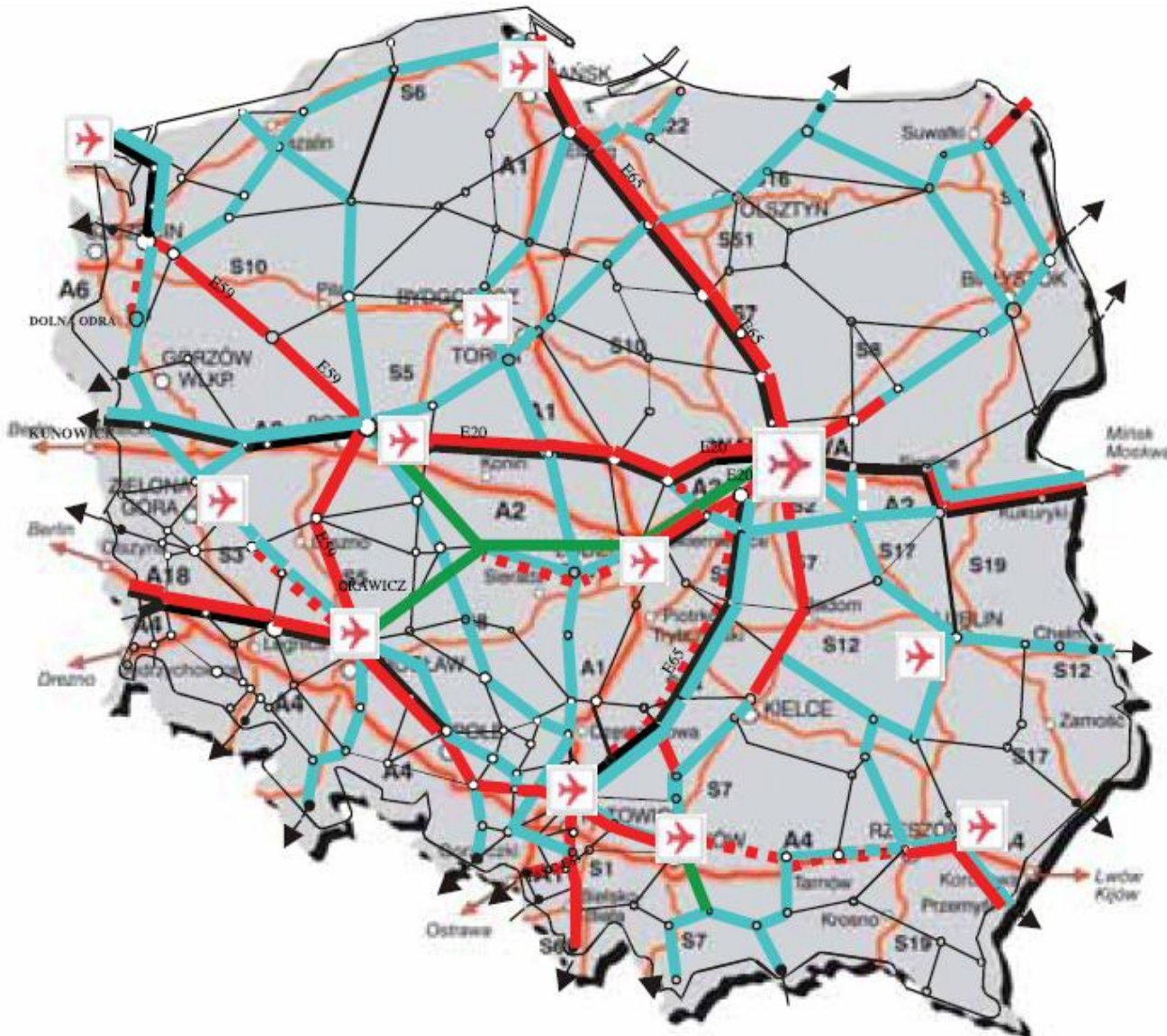
	2010	2030
autostrady	893,5	2000
Drogi ekspresowe	598	5300

- **Budowa Kolei Dużych Prędkości (KDP)** na odcinku Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław dostosowanej do prędkości od 201 – 300 km/h z opcjonalnym przedłużeniem tej linii na Pragę i Berlin.
- **Modernizacja linii kolejowej E20** na odcinku: granica DE/PL – Kunowice – Poznań do prędkości w przedziale od 161 – 200 km/h, na odcinku: Poznań – Kutno – Warszawa modernizacja do prędkości w przedziale od 141 – 160 km/h, na odcinku Warszawa – Siedlce – Terespol – granica PL/BY modernizacja do prędkości w przedziale od 141 – 160 km/h.
- **Modernizacja linii kolejowej E30** na odcinku: granica DE/PL – Zgorzelec – Wrocław do prędkości w przedziale od 141 – 160 km/h, na odcinku: Wrocław – Opole – Katowice do prędkości w przedziale od 161 – 200 km/h, na odcinku: Katowice – Kraków – Rzeszów – Medyka – granica PL/UA do prędkości w przedziale od 141 – 160 km/h.
- **Modernizacja linii kolejowej E 65** na odcinku: Gdynia/Gdańsk – Działdowo – Warszawa do prędkości w przedziale od 161 – 200 km/h, na odcinku: Warszawa – Idzikowice – Psary – Kraków/Zawiecie do prędkości w przedziale od 201 – 300 km/h
- **Modernizacja linii kolejowej E 59** na odcinku Szczecin – Poznań – Wrocław do prędkości w przedziale od 161 – 200 km/h.
- **Modernizacja linii kolejowej E 75** na odcinku Warszawa – Białystok do prędkości w przedziale od 161 – 200 km/h, na odcinku Białystok – Suwałki – Trakiszki – granica PL/LT w przedziale od 81 – 120 km/h
- **Modernizacja linii kolejowej E 7** na odcinku Warszawa – Lublin do prędkości w przedziale od 141 – 160 km/h, na odcinku Lublin – Chełm – Dorohusk – granica PL/UA do prędkości w przedziale 101 – 120 km/h
- **Modernizacja linii kolejowej Nr 202** na odcinku Starogard Szczeciński – Koszalin – Gdynia/Gdańsk do prędkości w przedziale od 141 – 160 km/h
- **Modernizacja linii kolejowej CE 65** na odcinku Gdynia/Gdańsk – Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław do prędkości w przedziale od 161 – 200 km/h

Docelowy układ linii kolejowych wykorzystywanych w 2030 r. w przewozach pasażerskich

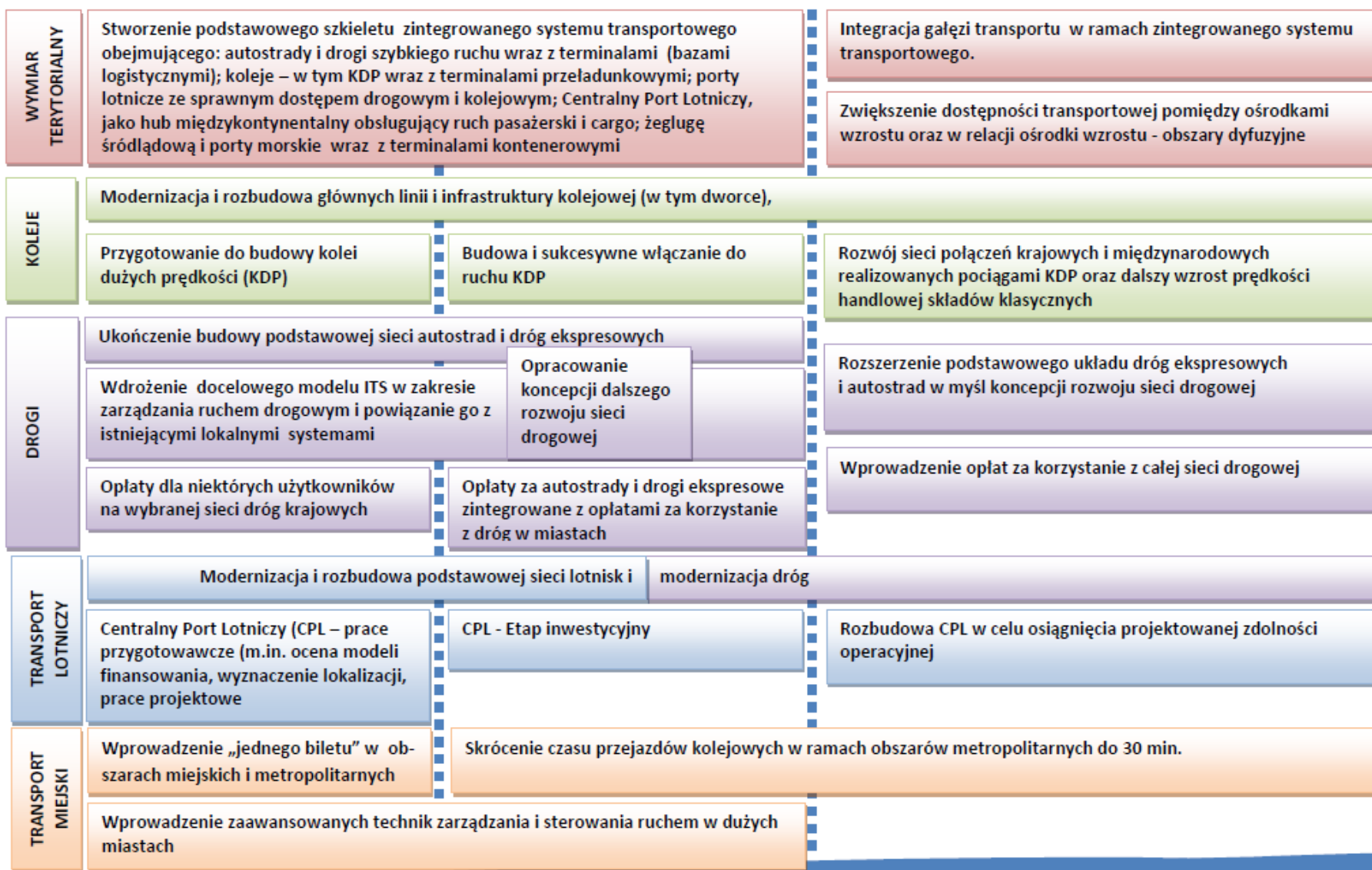

Stan docelowy infrastruktury komunikacyjnej do 2030 roku

- porty lotnicze
- projekty rezerwowe 2007-2013
- modernizacja linii kolejowych z budżetu po 2013 r.
- budowa linii kolejowych po 2014 r. w tym KDP
- docelowy plan budowy autostrad i dróg ekspresowych

Źródło: Plan sieci autostrad i dróg ekspresowych, GDDKIA; Plan infrastruktury kolejowej, Departament Funduszy UE 2007-2013; Plan infrastruktury lotniczej (porty lotnicze) – Departament Lotnictwa + program POIŚ.

2010

2015

2020

2030

II. Filar innowacji

- **Głównym wyzwaniem nie jest już rozwój wąsko pojętego społeczeństwa informacyjnego, lecz społeczeństwa cyfrowego:** z większym naciskiem położonym na dyfuzję oddziaływań ICT oraz różnorodne zaangażowanie w społeczeństwo cyfrowe
- **Dylemat strategiczny:** wybór między biernym konsumowaniem, a aktywnym wykorzystaniem dostępnych technologii cyfrowych między wariantem nadrobienia zaległości oraz wariantem impetu cyfrowego:
- **Impet cyfryzacyjny:** rozmach zmian możliwy dzięki wykorzystaniu potencjału technologii cyfrowych. Dzięki niemu konsekwentnie poszerza się obszar i skalę zaangażowania cyfrowego społeczeństwa, a rozwój Polski cyfrowej jest kluczowym, osiowym elementem polityki Państwa.

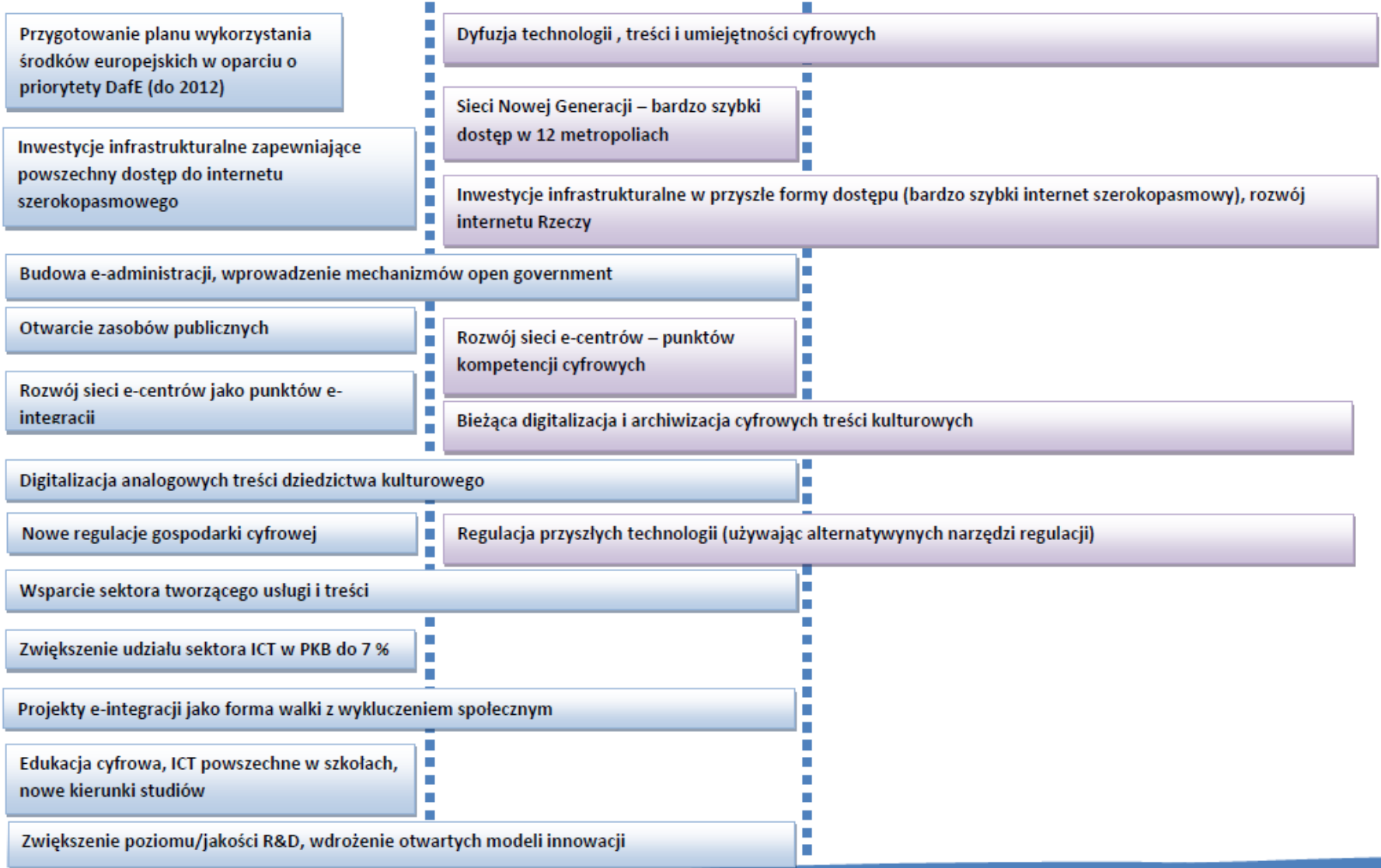
Spółeczeństwo cyfrowe charakteryzuje się zdolnością wykorzystania technologii cyfrowych wpływających na na wszystkie sfery i poziomy życia społecznego, ekonomicznego czy kulturowego.

- **Otoczenie cyfrowe:** Internet Rzeczy (Internet of Things) – podłączone do Sieci „inteligentne” przedmioty i urządzenia – zdalna kontrola i monitorowanie, poprawa jakości życia w obszarach, na które wpływu nie mają podłączone do internetu komputery (służba zdrowia, warunki życia seniorów, energetyka, transport, ochrona środowiska). Rozwój robotyki umożliwi tworzenie robotów zdolnych w określonych sytuacjach zastępować ludzi, na przykład autonomicznych pojazdów, zrobotyzowanych asystentów osób starszych i niepełnosprawnych itp.
- **Cyfrowa szkoła:** uczniowie i nauczyciele wykorzystujący nowe technologie do uczenia (samoedukacja, wspólna edukacja rówieśnicza, e-learning i blended learning); łatwiejszy dostęp do materiałów edukacyjnych i współpraca,
- **E-praca:** większa aktywność zawodowa społeczeństwa, która ze względów geograficznych lub innych ograniczeń obecnie nie uczestniczy w rynku zawodowym (matki wychowujące dzieci, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, mieszkańcy obszarów peryferyjnych). E-praca wpłynie zwiększenie się odsetka wolnych zawodów, osób pracujących zadaniowo lub w niepełnym wymiarze godzin,
- **Cyfrowy dom:** Znaczna część codziennych urządzeń domowych będzie miało „inteligentny” charakter, automatyzacja, oszczędzanie energii, pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym bądź dzieciom w wykonywaniu ich domowych obowiązków lub spędzania czasu wolnego.

- **Zielone technologie cyfrowe:** Proekologiczne, energooszczędne i wydajne rozwiązania cyfrowe zredukują obciążenie ekologiczne i umożliwią bardziej wydajną eksploatację surowców naturalnych,
- **Publiczna domena cyfrowa:** tańszy, bardziej dostępny obieg kultury w szczególności treści publicznych – zmieni sferę kultury (zwiększy aktywność kulturową i pracę z żywym dziedzictwem, dostępnym w postaci cyfrowej), edukacji (łatwiejszy dostęp do wiedzy) czy nauki (większa efektywność i tempo wymiany wiedzy),
- **Otwarty rząd:** otwarte modele komunikacji na linii rząd-obywatele służące większej partycypacji i zaangażowaniu obywateli oraz przejrzystości działań instytucji publicznych. Wzmocnienie debaty publicznej – demokracja partycypacyjna,
- **E-gospodarka:** większy udział mikro i MSP związanych nowymi technologiami. Sektor ICT będzie generował znaczącą część PKB. „Telegospodarka“, nowe modele logistyki zrewolucjonizowane przez Internet Rzeczy, większa efektywność produkcji, większy zasięg prowadzenia działalności gosp.,
- **E-zdrowie:** Technologie cyfrowe umożliwią konsultacje i leczenie na odległość oraz zdalne monitorowanie stanu zdrowia pacjentów.

- **E-styl życia:** W 2020 roku wejdzie w dorosłość pokolenie wychowane od małego w społeczeństwie cyfrowym; inne wartości – większa otwartość, inny paradygmat życia społecznego, ale w kontekście istniejących grup i sieci: rodziny, bliskich znajomych, organizacji i stowarzyszeń.
- **Hiperkultura:** całokształt kultury, dostępny w Sieci, będzie intensywnie wykorzystywany - jako źródło rozrywki, ale także cenny zasób społeczny. Dużo bardziej powszechny i demokratyczny obieg kultury popularnej. Media cyfrowe powodują deinstytucjonalizację dostępu do wiedzy, edukacji i kultury (w miarę jak media cyfrowe zastępują lub konkurują z tradycyjnymi instytucjami pośredniczącymi w tych obszarach).
- **E-komunikacja:** już dziś technologie cyfrowe zmieniają sposób naszego komunikowania się, wzrost znaczenia komunikacji bezpośredniej oraz komunikacji w ramach wspólnych grup zainteresowań.
- **E-centra społeczno-kulturalne:** Nowe instytucje publiczne (usługi sieciowe, ale obecne też obecne lokalnie, w publicznej przestrzeni fizycznej). Nie punkty dostępu, a budowania kompetencji i wspólnego wykorzystywania technologii cyfrowych (walka z wykluczeniem cyfrowym).

2010

2015

2020

2030

- **Spójność społeczna** wynikająca z wysokiego poziomu zatrudnienia będącego osią prowadzonej polityki społeczno-ekonomicznej
- Zbudowany powszechnie wykorzystywany **system edukacji przez całe życie** wspomagający kształtowanie kluczowych kompetencji i elastyczne uzupełnianie kwalifikacji
- Dzięki **aktywnej polityce migracyjnej i rodzinnej** nie ma istotnych zagrożeń wynikających z niedoborów na rynku pracy
- **System pomocy społecznej** pozwalający uczestniczyć w życiu społecznym tym którzy nie są w stanie utrzymać się z pracy
- **Efektywnie działający i dostępny system profilaktyki, opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji**

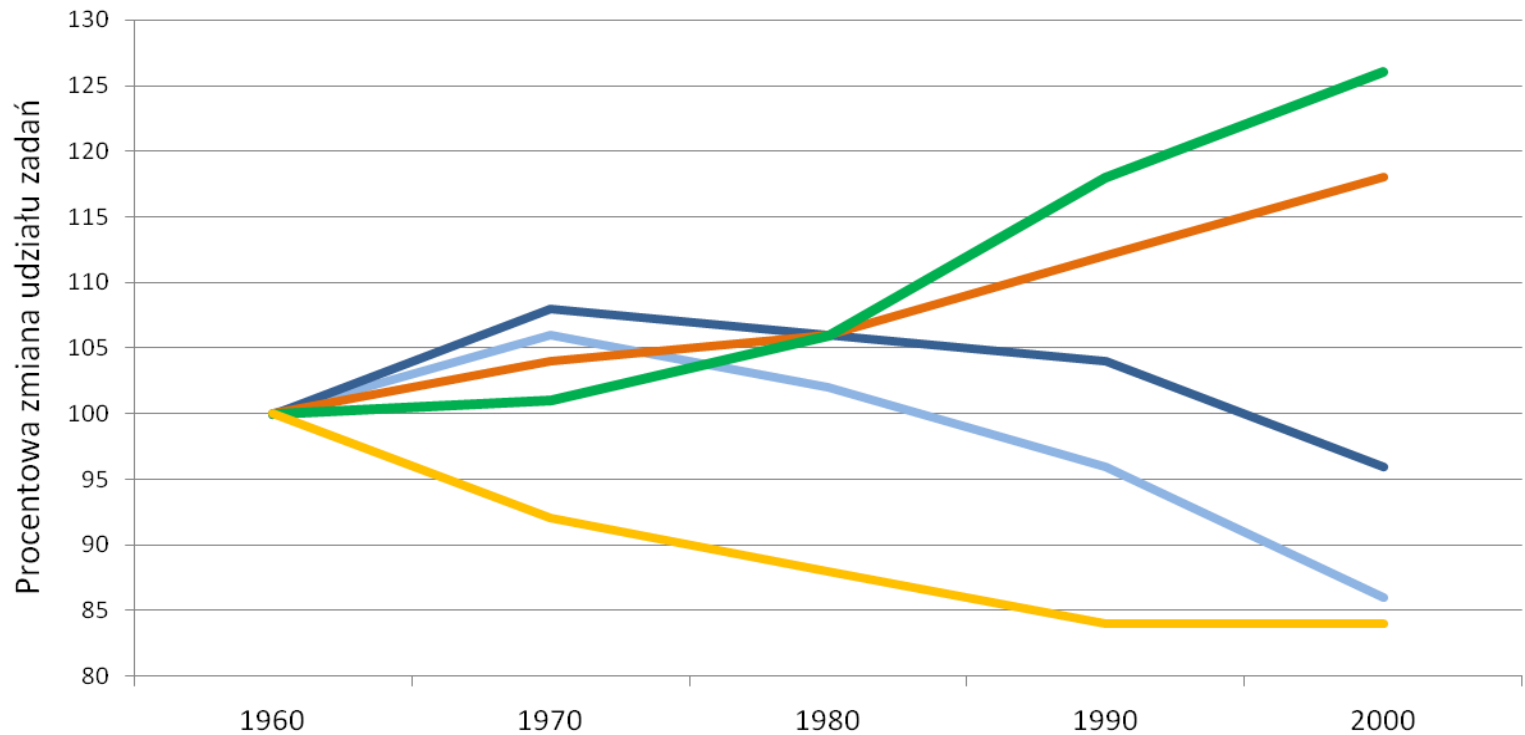
1. Wzrost poziomu aktywności Polaków, tak aby w roku 2030 stopa zatrudnienia wyniosła 75 proc.
2. Poprawa sytuacji demograficznej w sposób nieograniczający aktywności zawodowej rodziców oraz wykorzystanie rezerw demograficznych
3. Poprawa spójności społecznej
4. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa
5. Podniesienie kompetencji i kwalifikacji na wszystkich etapach życia i kariery poprzez poprawę dostępności i jakości edukacji.

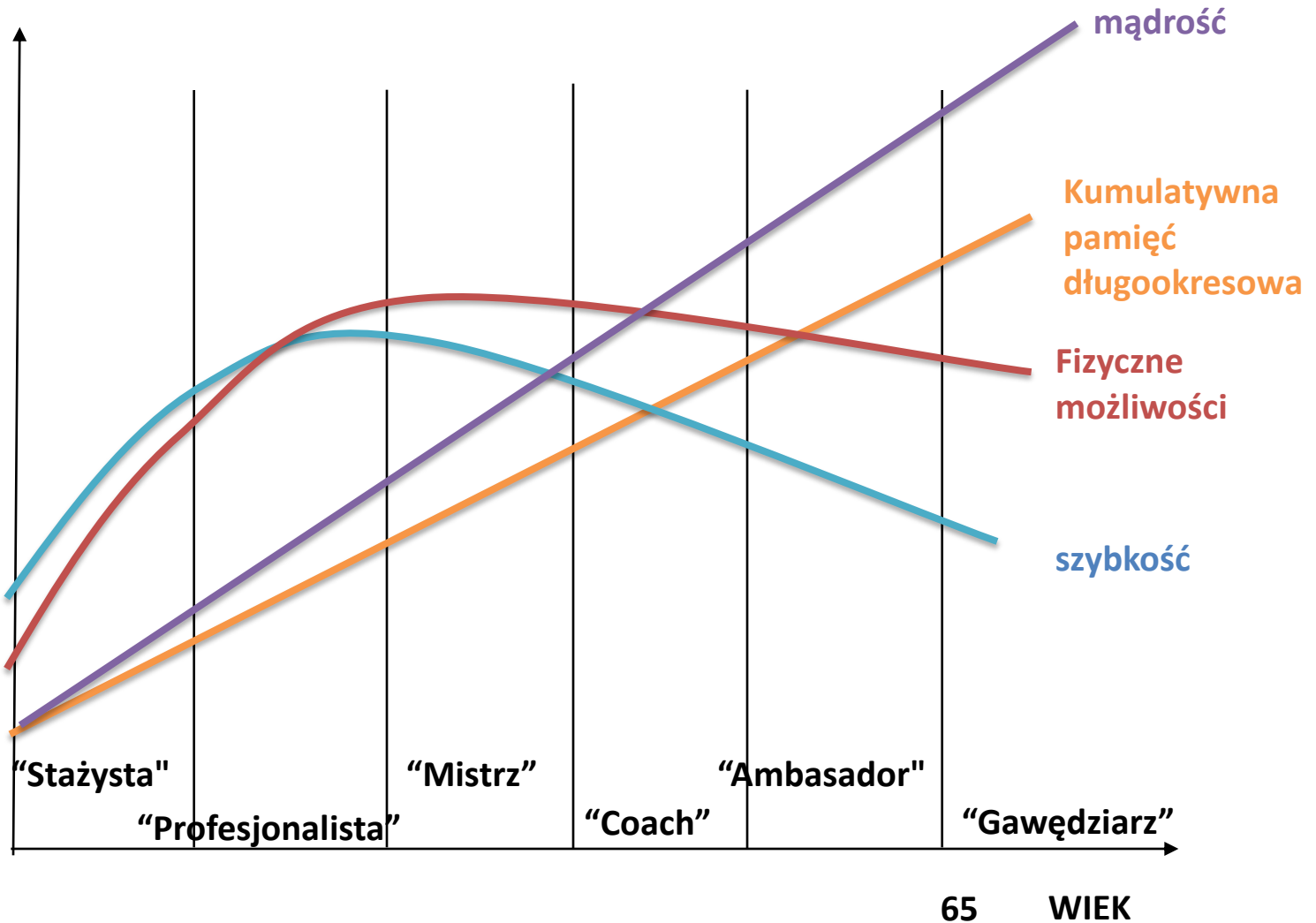
Oczekiwane na rynku pracy w USA umiejętności pracowników ze względu na typ zadań w okresie 1960-2000

Kapitał Ludzki

— Rutynowe poznawcze   — Rutynowe manualne   — Nierutynowe analityczne
— **Nierutynowe interaktywne**   — Nierutynowe manualne

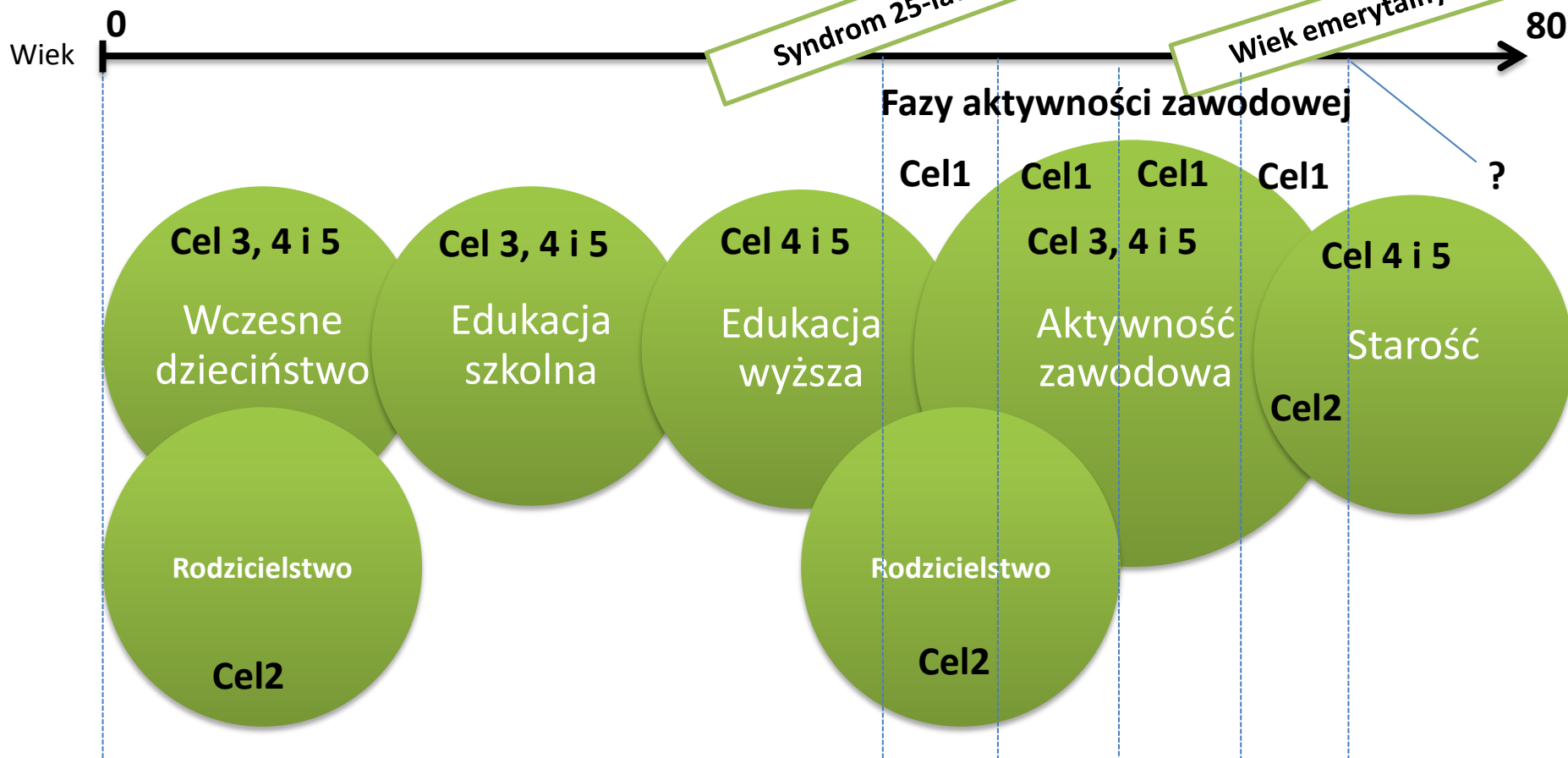

Źródło danych: Citizenship and Education in Twenty-eight Countries; The International Association for the Evaluation of Educational Achievement 1999/2000

Cykl życia w DSRK

Kapitał Ludzki

1. Wzrost poziomu aktywności Polaków, tak aby w roku 2030 stopa zatrudnienia wyniosła 75 proc.
2. Poprawa sytuacji demograficznej w sposób nieograniczający aktywności zawodowej rodziców oraz wykorzystanie rezerw demograficznych
3. Poprawa spójności społecznej
4. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa
5. Podniesienie kompetencji i kwalifikacji na wszystkich etapach życia i kariery poprzez poprawę dostępności i jakości edukacji.

Przeгляд i opracowanie skoordynowanych reform systemów podatkowego i świadczeń społecznych dla zapewnienia opłacalności niskopłatnego zatrudnienia

Wprowadzenia w życie reform synchronizujących działalność systemów podatkowego i świadczeń społecznych w celu zapewnienia opłacalności niskopłatnego

Pośrednictwo pracy oparte na internecie. Publiczne służby zatrudnienia działające jako centra aktywizacji zawodowej.

Opracowanie i wdrożenie systemu kontraktacji usług aktywizacyjnych poza publiczne służby zatrudnienia z gwarancją objęcia pomocą najtrudniejszych klientów.

Reforma publicznych służb zatrudnienia i służb pomocy społecznej w celu synchronizacji ich działań wobec najtrudniejszych klientów.

Realizacja polityki migracyjnej opartej o potrzeby rynku pracy.

Przygotowanie do prowadzenia polityki migracyjnej opartej o rynek pracy.

Prowadzenie monitoringu rozwiązań prawnych, tak aby dawały one pełną możliwość wykorzystania najnowszych dostępnych technologii dla łączenia pracy z inną aktywnością

Zapewnienie dostępności do usług społecznych i środowisko prawne sprzyjające łączeniu pracy z życiem rodzinnym, edukacją, rehabilitacją i aktywnością społeczną

Przeгляд i zbudowanie systemu nauczania, w tym programów szkolnych, promujących samodzielną aktywność edukacyjną i społeczną uczniów

Rosnący popyt na edukację ustawiczną w miarę rozwoju systemu Nauki przez Całe Życie.

Specjalistyczny system edukacji ustawicznej dla osób starszych.

Wdrożenia modułowego kształcenia w szkolnictwie zawodowym.

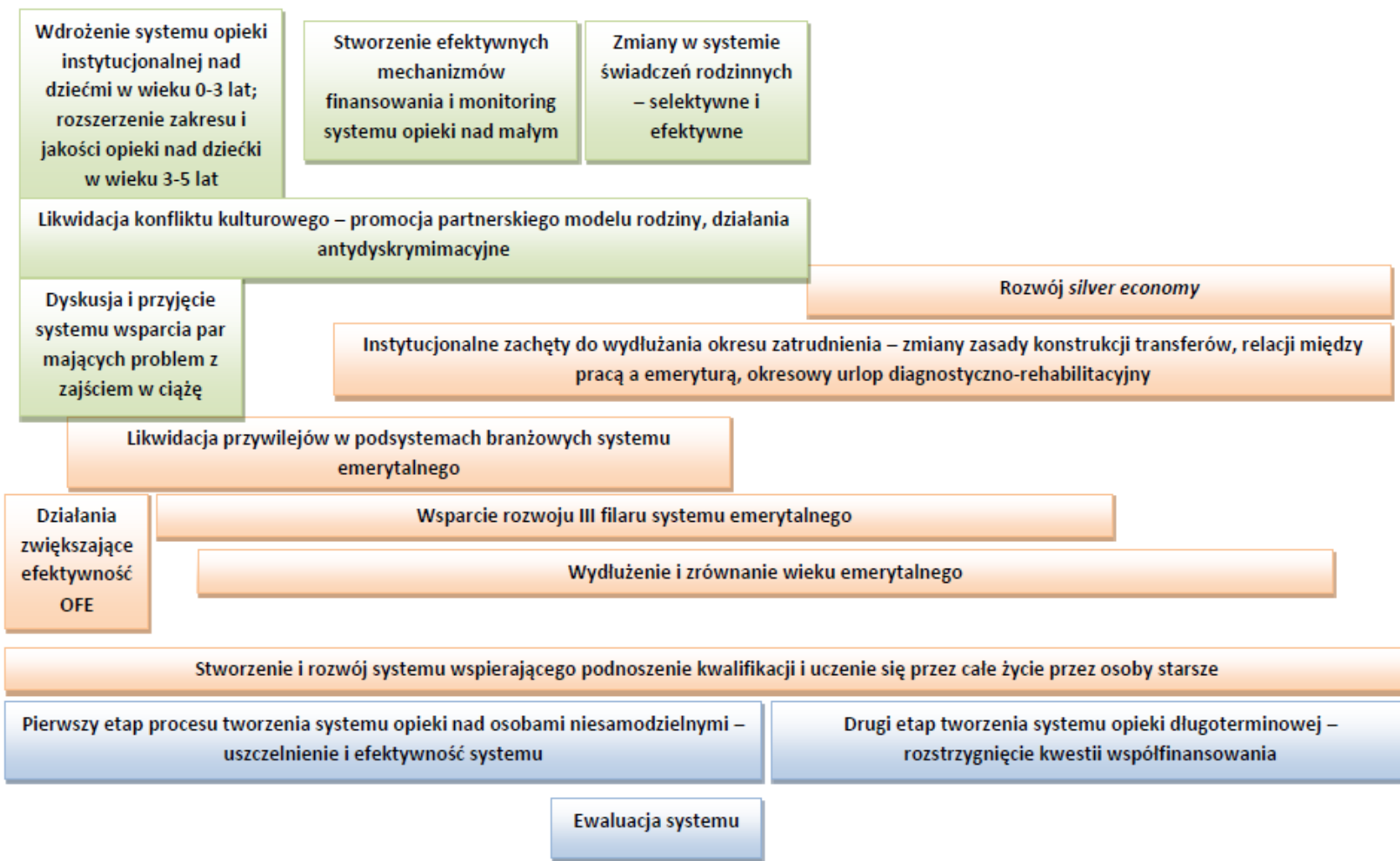
Rozwój systemu publicznych wyższych szkół zawodowych o profilach technicznych oferujących tytuł inżyniera i licencjata.

2010

2015

2020

2030

2010

2015

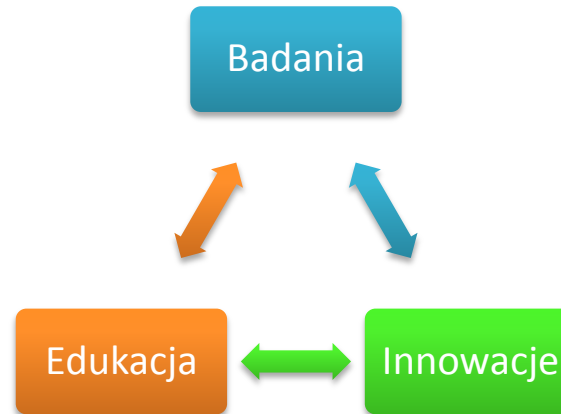
2020

2030

- **Wyrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn po 2020 na poziomie 65 lat pozostawi ok. 800/900 tysięcy kobiet więcej w zatrudnieniu dając im przeciętnie emerytury wyższe o ok. 30%;**
- Wydłużenie aktywności zawodowej do 67 lat po 2025 roku zwiększy równowagę na rynku pracy. W 2030 roku będzie w Polsce ponad 2mln osób powyżej 80 roku życia. Problemy z opieką długoterminową – jeśli odpowiednio wcześniej nie zostaną wprowadzone nowe mechanizmy finansowania tego rodzaju usług, jak i inne czynniki tworzące warunki dla rozwoju „srebrnej gospodarki”;
- **Poprawa poziomu urodzin (pow. 1.6 wskaźnika dzietności) osłabi presję na przyrosty imigrantów na polskim rynku pracy, co nie zmienia faktu, iż racjonalna, otwarta polityka migracyjna musi być przygotowana;**
- Wzrost dzietności będzie możliwy tylko i wyłącznie, jeżeli stworzone zostaną w przebiegu kariery zawodowej i cyklu życia stymulatory do godzenia ambicji zawodowych i aspiracji rodzinnych, a to oznacza zmniejszenie alternatywnych kosztów posiadania dzieci, i lepsze warunki dla opieki instytucjonalnej nad małymi dziećmi;

- Ze względu na wzrost dochodów może poszerzyć się gotowość do pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy (więcej kobiet w pracy o ok. 300-500 tys.), a zatem wzrost zatrudnienia może być łatwiejszy do uzyskania, gdyż zjawisko dzielenia się pracą spowoduje, iż generalnie wymiar godzin przepracowanych w gospodarce będzie na podobnym poziomie, co obecnie;
- Lepsza polityka aktywizacji niepełnosprawnych (od edukacji poczynając), nastawiona nie na ich deficyty, ale wydobycie potencjałów – pozwoli zwiększyć obecność osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy dwukrotnie, czyli od ok. 250 tys. więcej niż obecnie;
- **Od 2022 roku, ze względu na obecne decyzje dotyczące wcześniejszego startu edukacyjnego (w wieku 6 lat), na rynek pracy wcześniej będzie wchodziło ok. 300 – 350 tysięcy osób;**
- Wzrost zatrudnienia o 1 pp daje szacunkowo przyrost dochodów podatkowych rządu ok. 3.5 - 4 mld zł, a więc przyczyni się poprzez wzrost bazy podatkowej (ponadto – ewolucyjne objęcie wszystkich grup podatkami) do wzrostu dochodów i stabilizacji sytuacji budżetowej, nie mówiąc o tym, że dłuższa aktywność zawodowa zmniejszy obciążenia budżetu państwa w obszarze ubezpieczeń (wraz ze stopniowym pełnym upowszechnieniem dwufilarowego systemu emerytalnego oraz rozwojem III filara jako powszechnej oferty, niedrogiej z punktu widzenia klienta, wzmacniającej wzrost wysokości emerytury o 10 do 20%, a zarazem sprzyjającej rozwojowi rynku kapitałowego).

- Trójkąt wiedzy:

- Działania:

- Rozwój wczesnej edukacji,
- Funkcje egalitarne i elitarne edukacji (personalizacja nauczania),
- Nowe kompetencje (szkoła, potrzeby kadrowe – inżynierowie, LLL, techniki cyfrowe i stała adaptacyjność),
- Efektywność szkół wyższych (jakość) i nauki,
- Nakłady na B+R (wzrost, zmiana struktury, udział sektora prywatnego),
- Współpraca: nauka/B+R – biznes/gospodarka – (stymulacja innowacyjności),
- Innowacyjność totalna (organizacja, publikacje, patenty, open sources).

- Znaczne wyeksploatowanie sektora energetycznego, który wymaga inwestycji szacowanych na 300 – 400 mld zł w perspektywie 20 lat.
- **Wzrost zapotrzebowania na energię finalną do 2030 r. szacowany na ok. 29% w porównaniu do 2006 r., związany głównie z rozwojem sektora transportu i sektora usług.**
- Konieczność realizacji zobowiązań Pakietu Klimatyczno – Energetycznego UE: ograniczenie emisji CO₂, poprawa efektywności energetycznej i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- **Przewidywane pogłębienie się wielokierunkowej presji na środowisko, związanej przede wszystkim z rozbudową infrastruktury liniowej oraz budownictwem komunalnym, rekreacyjnym i przemysłowym a w konsekwencji postępująca fragmentacja przestrzeni, degradacja krajobrazu, utrata bioróżnorodności, zanikanie wartościowych ekosystemów, zaburzenie stosunków wodnych, wzrost zanieczyszczenia**
- Nieskuteczność podstawowych programów mających wpływ na stan środowiska (m.in. gospodarka odpadami, oczyszczanie ścieków, czystość powietrza).
- **Konieczność przygotowywania kraju do nasilających się, negatywnych zjawisk pogodowych będących efektem zmian klimatu (newralgiczne obszary: gospodarka wodna, gospodarowanie wokół bałtyckiej strefy przybrzeżnej, rolnictwo).**

1. Zbilansowanie zapotrzebowania na energię elektryczną i paliwa oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw.

- Modernizacja i rozbudowa sektora elektroenergetycznego (węgiel, OZE, e. atomowa, gaz)
- Rozwój alternatywnych źródeł energii (nowe technologie węglowe, paliwo wodorowe)
- Dywersyfikacja kierunków pochodzenia nośników energii i tras ich przesyłu oraz rezerw wydobywczych i interwencyjnych (systemy przesyłowe, połączenia transgraniczne, rozbudowa magazynów, zabezpieczenie potencjału wydobywczego).

2. Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii.

- Poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie konsumpcji energii (efektywność po stronie podażowej – produkcja, przesył, racjonalizacja konsumpcji, energetyka rozproszona, inteligentne sieci, racjonalizacja w transporcie).
- Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii (zwiększanie realnej konkurencji prowadzące do ograniczenia cen rynkowych i poprawy jakości usług, otwarcie na rynki europejskie).

3. Poprawa i ochrona stanu środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.

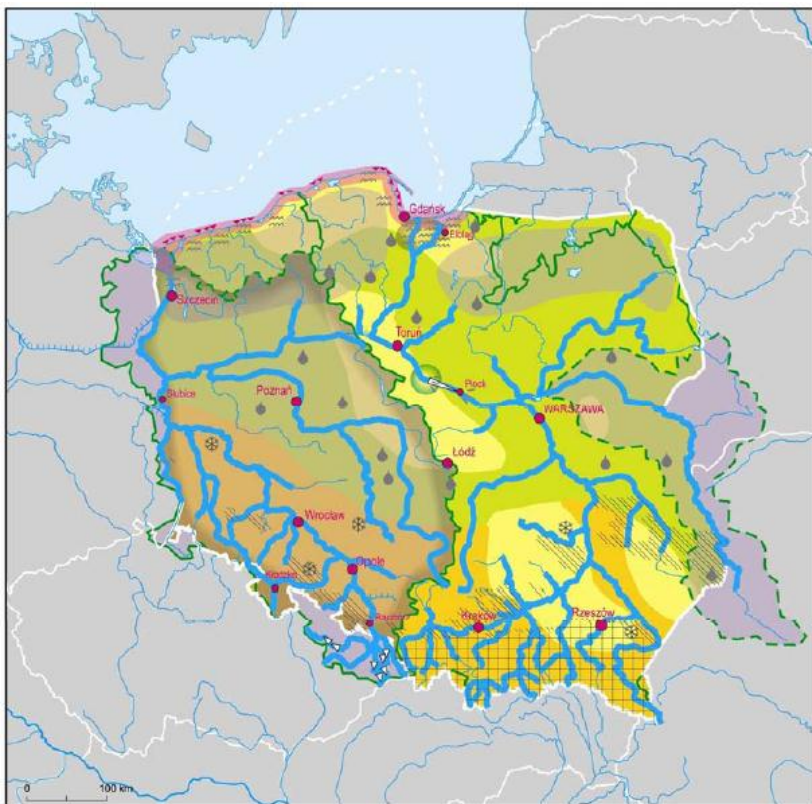
- Ochrona i poprawa stanu środowiska (powietrze, woda, odpady, obszary miejskie)
- Zachowanie zasobów naturalnych kraju dla przyszłych pokoleń (bioróżnorodność, zasoby geologiczne).
- Adaptacja do zmian klimatu (ekstremalne zjawiska pogodowe, ocieplenie, powódzie i susze, erozja brzegu morskiego).

Zapotrzebowanie na energię finalną brutto_w podziale na sektory gospodarki [Mtoe].

Wyszczególnienie:	2006	2010	2015	2020	2025	2030
Przemysł	20,9	18,2	19,0	20,9	23,0	24,0
Transport	14,2	15,5	16,5	18,7	21,2	23,3
Rolnictwo	4,4	5,1	4,9	5,0	4,5	4,2
Usługi	6,7	6,6	7,7	8,8	10,7	12,8
Gospodarstwa domowe	19,3	19,0	19,1	19,4	19,9	20,1
RAZEM	65,5	64,4	67,3	72,7	79,3	84,4

Wzrost zapotrzebowania na energię finalną do 2030 r. szacowany jest na ok. 29% w porównaniu do 2006 r. (na energię pierwotną o ok. 21%) i jest on związany głównie z rozwojem sektora transportu i sektora usług.

Wzrost bezpieczeństwa powodziowego

Działania inwestycyjne obejmą obszary zagrożone występowaniem zdarzeń ekstremalnych

- granice dorzeczy (Dz.U. 2006.126.878)
- granice zlewni monitorowanych
- ▽ zbiorniki stanowiące istotne zagrożenie
- Przeważające typy powodzi
  - opadowe
  - roztopowe
  - letnie spowodowane przez deszcze nawalne
  - sztormowe
  - zalorowe
- realizacja zintegrowanej ochrony wybrzeża
- rozwój systemów wczesnego ostrzegania i monitoringu stanu wód
- zabezpieczenie przeciwpowodziowe aglomeracji silnie zagrożonych
- Wprowadzenie ograniczeń zabudowy i podwyższenie standardów budowlanych w obszarach zagrożonych
- doliny rzek wylewających
- erozja gleb
- osuwiska
- abrazja
- podniesienie stopnia bezpieczeństwa ekologicznego stopnia wodnego we Wrocławku
- realizacja kompleksowych programów w obszarach funkcjonalnych (Odra 2006, Żuławy)

Kompleksowe zarządzanie zasobami wodnymi wzmocni odporność przestrzeni na część zagrożeń naturalnych

— granice dorzeczy

KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Wprowadzenie działań zapobiegających dla obszarów, na których występują:

■ pobór wód przewyższający 100 l/m²

zły stan jednolitych części wód podziemnych:

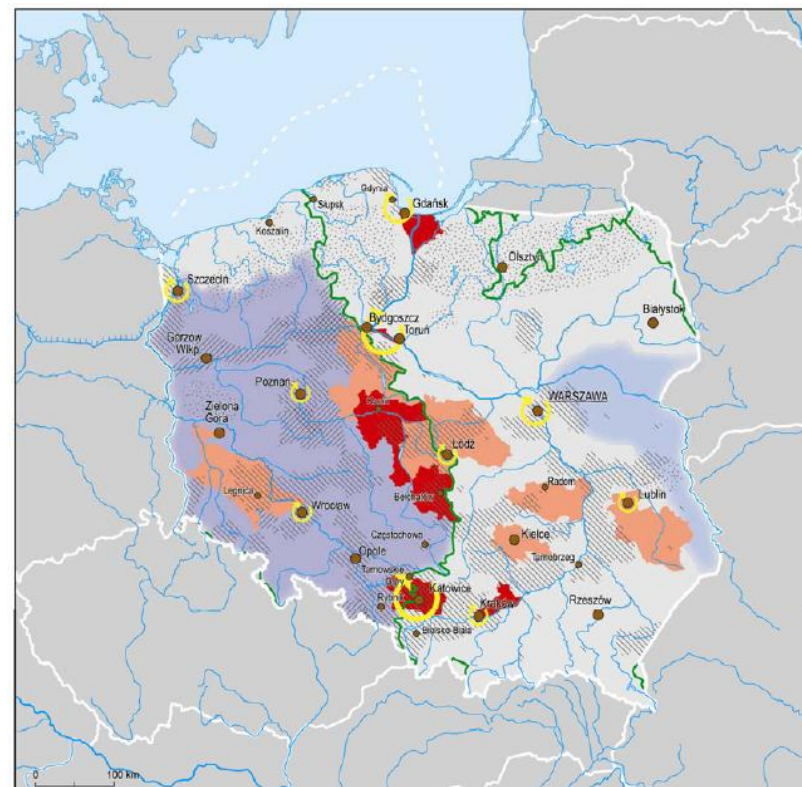
■ ilościowy

■ ilościowy w subczerwieni

■ chemiczny

■ intensywny rozwój turystyki pobytowej w obszarach pojeziernych

- Integracja systemów gospodarki wodno-ściekowej w miejskich obszarach funkcjonalnych
- Wprowadzenie obligatoryjnego zarządzania wodami deszczowymi w obszarach funkcjonalnych ośrodków metropolitalnych
- Koordynacja przez pzpw obszarów wspólnego planowania gospodarki wodno-ściekowej jednolitych części wód jezior i cieków wodnych dla ochrony dobrego stanu wód powierzchniowych
- Realizacja programu Odra 2006
- Współzarządzanie zasobami wodnymi zlewni Bugu

Cel szczegółowy 1. - Zbilansowanie zapotrzebowania na energię elektryczną i paliwa oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw.

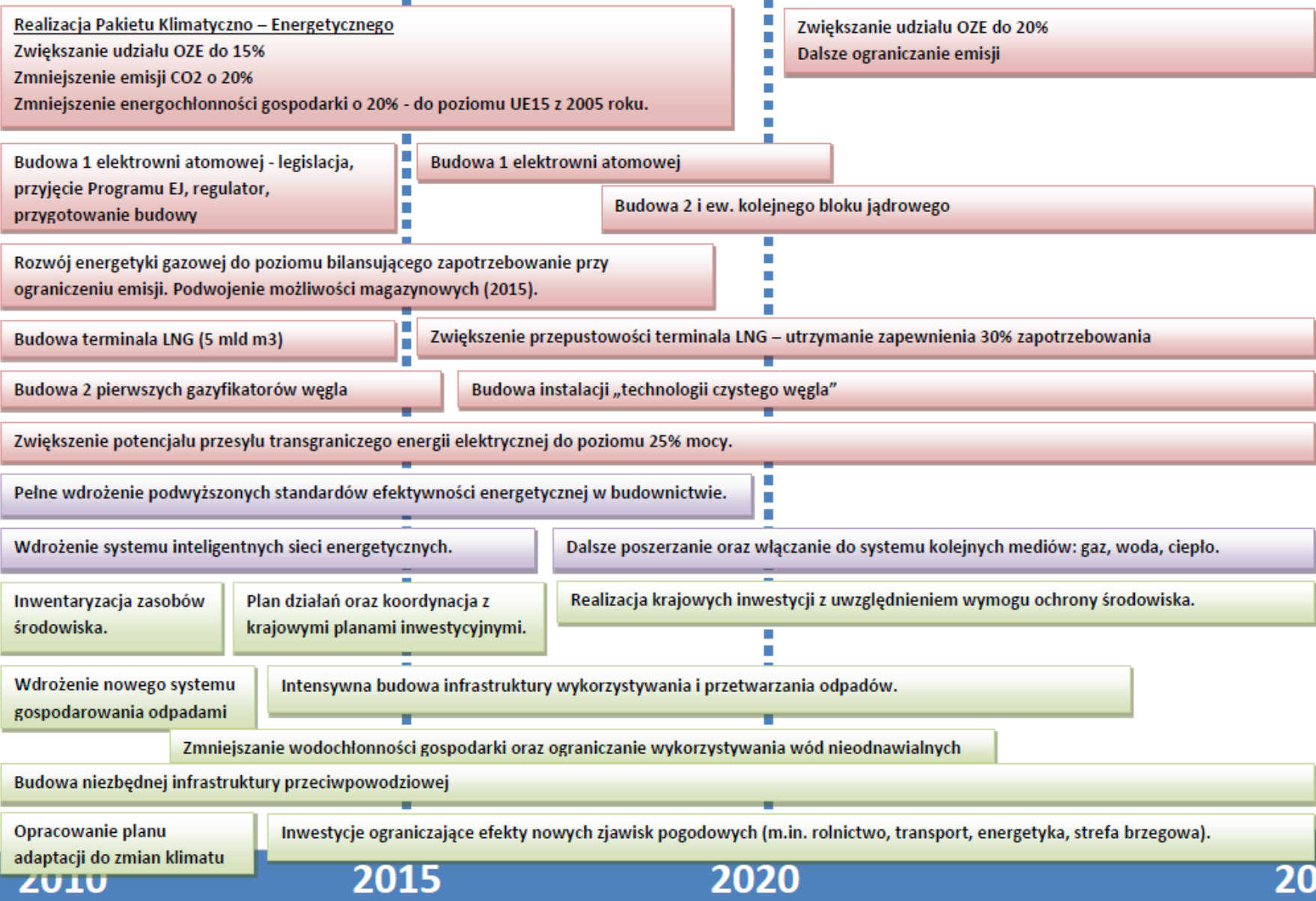
- Nadwyżka mocy osiągalnej w stosunku do zapotrzebowania szczytowego. Wartość docelowa : utrzymanie wskaźnika $\geq 15\%$ w 2030 r. (obecnie ok. 16%).
- Wykorzystanie OZE w ogólnym bilansie zużycia energii brutto do poziomu 15% w 2020 r. i 20% w 2030 r oraz 10% w transporcie do 2020 roku.
- Wskaźnik SAIDI – średni czas trwania nieplanowanych przerw w dostawie energii (w min) na odbiorcę (liczone przerwy ≥ 3 min). Wartość w 2008 r. - 321 min. Wartość docelowa 2030 r. i 17 min (wartość wskaźnika dla Niemiec w 2008 roku).
- Zmniejszenie udziału w imporcie ropy i gazu dostaw z jednego kierunku do mniej niż 73% (obecnie 85%).

Cel szczegółowy 2. - Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii.

- zmniejszenie zużycia energii o 20% w 2020 r. względem scenariusza bazowego (poziom UE15 z 2005 roku).
- zmniejszenie strat sieciowych (w perspektywie 2020 i 2030).
- Realne uruchomienie systemu inteligentnego opomiarowania energii elektrycznej do 2018 r.

Cel szczegółowy 3. - Ochrona i poprawa stanu środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.

- Emisja CO₂ w sektorach ETS i non-ETS.
- Liczebność gatunków wskaźnikowych (charakterystycznych dla dobrego stanu środowiska).
- Zużycie wody w gospodarstwach domowych, przemyśle i energetyce.
- Udział procentowy odpadów segregowanych w podziale na poszczególne frakcje, ilość odpadów trafiająca na składowiska.

2010

2015

2020

2030

III. Filar efektywności

- W Polsce w 2030 r. ludzie potrafią **lepiej ze sobą współpracować i podejmować działania dla realizacji dobra wspólnego.**
- **System edukacyjny nastawiony jest na kształtowanie kompetencji sprzyjających kooperacji** oraz postaw i wartości takich jak – tolerancja, otwartość, innowacyjność i kreatywność.
- **Technologie komunikacyjne stanowią narzędzie współpracy uczniów, rodziców i nauczycieli.**
- **Debata publiczna toczy się w otwartej dla wszystkich przestrzeni**, a jej uczestnikami są stabilne, zdolne do współpracy organizacje pozarządowe.
- Rozwijające się **instytucje kultury pełnią nowe role integracji społecznej**, a dziedzictwo kulturowe i cywilizacyjne jest dostępne dla każdego w domenie publicznej.
- W Polsce 2030 r. **ludzie ufają sobie wzajemnie**, a współpraca i dobre relacje stanowią podstawę porządku państwa i społeczeństwa.

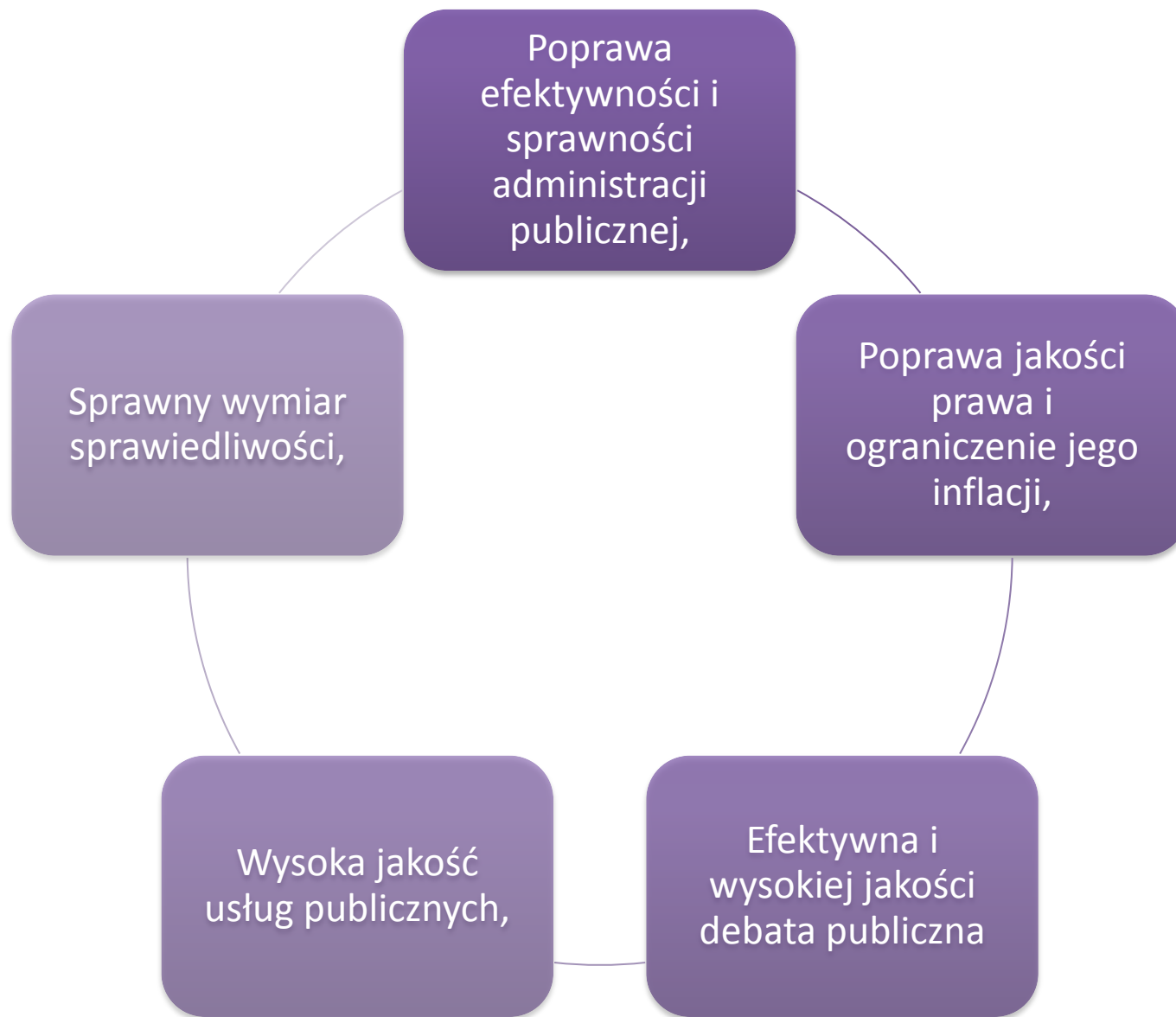
- wprowadzenie programu edukacji obywatelskiej odpowiadającego na wyzwania nowoczesnego społeczeństwa cyfrowego
- wprowadzenie projektów społecznych do programów nauczania
- ułatwienie procesu zrzeszania się obywateli
- wprowadzenie mechanizmów finansowych promocji samorządów efektywnie współpracujących z organizacjami pozarządowymi
- wprowadzenie nowoczesnych metod komunikowania się administracji publicznej z obywatelami
- podjęcie działań na rzecz zwiększenie udziału obywateli w wyborach powszechnych
- wzmocnienie instytucjonalne sektora organizacji pozarządowych
- realizacja programu cyfryzacji zasobów kultury
- zapewnienie dostępu do różnych zasobów kultury
- cyfryzacja zasobów bibliotek
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury instytucji kultury
- zmiana roli publicznych instytucji kultury
- restrukturyzacja i usprawnienie istniejących instytucji kultury
- wprowadzenie pakietu legislacyjnego redukującego bariery rozwoju sektora kreatywnego
- przededefiniowanie misji mediów publicznych i jej konsekwentna egzekucja
- instytucjonalne i finansowe wzmocnienie polskich instytutów za granicą
- tworzenie i realizacja programów kształtujących kompetencje językowe ludzi

Polska 2030 to państwo (4P!):

- **Pomocne** dla obywateli i podmiotów,
- **Przyjazne** w relacji z obywatelami i podmiotami
- **Partycypacyjne**, o rozbudowanych prerogatywach obywateli dotyczących uczestnictwa w życiu publicznym,
- **Przejrzyste** w swoim działaniu i postępowaniu wobec obywateli i jednostek

POMOCNE – nie NADODPOWIEDZIALNE

- Zwiększenie **koordynacji i poprawa metod zarządzania administracją publiczną**,
- Szerokie stosowanie **cyfryzacji** jako element poprawy wydajności,
- **Optymalizacja** procesu stanowienia prawa,
- Podniesienie **zdolności analitycznych administracji** w celu zwiększenia jej zdolności do tworzenia wysokiej jakości polityk i regulacji,
- Kompleksowa zmiana metod **zarządzania systemem sądowym**,
- **Zmiana modelu edukacji prawniczej**,
- **Wprowadzenie mechanizmów i instrumentów prowadzących do poprawy efektywności działania podmiotów oferujących usługi publiczne**,
- Lepsza jakość **komunikowania strategii i działań administracji**,
- **Wprowadzenie efektywnie działającej platformy do prowadzenia debaty publicznej.**

Cel	Wskaźnik	Źródło	Skala	Rok bazowy	Poziom	2020	2030
1	Indeks efektywności rządzenia	Bank Światowy	-2,5 – 2,5/ % pozycja kraju na świecie	2008	0,48/ 68%	80% (0,9 w 2008)	90% (1,5 w 2008)
2	Indeks jakości regulacji	Bank Światowy	-2,5 – 2,5/ % pozycja kraju na świecie	2008	0,77/ 74%	80% (1,0 w 2008)	90%/ (1,4 w 2008)
3	Indeks rządów prawa	Bank Światowy	-2,5 – 2,5/ % pozycja kraju na świecie	2008	0,49/ 65%	80% (0,9 w 2008)	90% (1,5 w 2008)
	Ilość przegranych spraw przed Europejskim Trybunałem Praw człowieka dotyczących długości postępowań sądowych.	Do zlecenia	...	...	...	...	...
4	Poziom zadowolenia z usług publicznych (u_x) relatywnie do usług sektora prywatnego (u_y)	Do zlecenia i monitorowania	0-1 (u_x/u_y , gdzie u jest mierzone w skali 1-10)	2010	0,5	0,7	0,9
5	Ilość osób i podmiotów uczestniczących w debacie publicznej (na poziomie legislacyjnym i w parlamencie)	Do zlecenia i monitorowania	Ilość	2010	x	2x	5x

Zwiększenie koordynacji procesu planowania i rozliczania pracy instytucji centralnych

Zwiększenie efektywności zarządzania zasobami ludzkimi w administracji centralnej

Usystematyzowanie procesów planistycznych i operacyjnych na poziomach resortów

Wprowadzenie okresowej oceny skutków obowiązującego prawa

Dostosowanie procesu stanowienia prawa do europejskich procesów legislacyjnych

Informatyzacja i udroźnienie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości

Zwiększenie dostępu do informacji prawnej i dostępu najuboższych do pomocy prawnej

Zmiany w działaniu zawodów prawniczych i modelu edukacji prawniczej

Stworzenie warunków konkurencji rynkowej w sektorze usług publicznych i wprowadzenie nowoczesnych metod zarządzania

Stworzenie platformy komunikacji w obszarze polityk i procesu stanowienia prawa nowoczesnych metod zarządzania

Wykorzystanie istniejących rezerw w zakresie podniesienia efektywności działania instytucji państwowych

Wprowadzenie matrycowego systemu zarządzania pracą instytucji departamentów centralnych

Unowocześnienie systemów płacowych i powiązanie ich z poziomem wydajności

Wdrożenie centralnej platformy przepływu wysoce przetworzonych informacji analitycznych na potrzeby formułowania i wdrażania polityk

Pełna cyfryzacja procesu debaty publicznej w obszarze stanowienia regulacji

Wdrożenie instrumentów weryfikacji efektywności regulacji z szerokim udziałem interesariuszy

Stworzenie efektywnych instrumentów wpływania na kształt legislacji unijnej (kadra i zaplecze analityczne)

Wdrożenie metod pomiaru efektywności wykorzystania środków publicznych przez instytucje usługowe

Wdrożenie pełnego systemu e-sądu

Otwarcie zasobów wiedzy administracji publicznej

Mimo niekorzystnej demografii zatrudnienie rośnie o 1-2 mln osób, a tempo PKB nie spada, wzrost inwestycji i jakości i nauki stałe się widoczny

Efektywna pionowa (w przekroju centralnym, regionalnym i lokalnym) korelacja procesów zarządczych

Wdrożenie mechanizmów szybkiej i elastycznej korekty nieefektywnej regulacji

Przenikanie usług publicznych i prywatnych w sposób optymalizujący wykorzystanie publicznych środków finansowych

Możliwość prowadzenia rozpraw on-line

CEL 2030: Polska w czołówce krajów europejskich pod względem efektywności i wydajności instytucji publicznych

2010

2015

2020

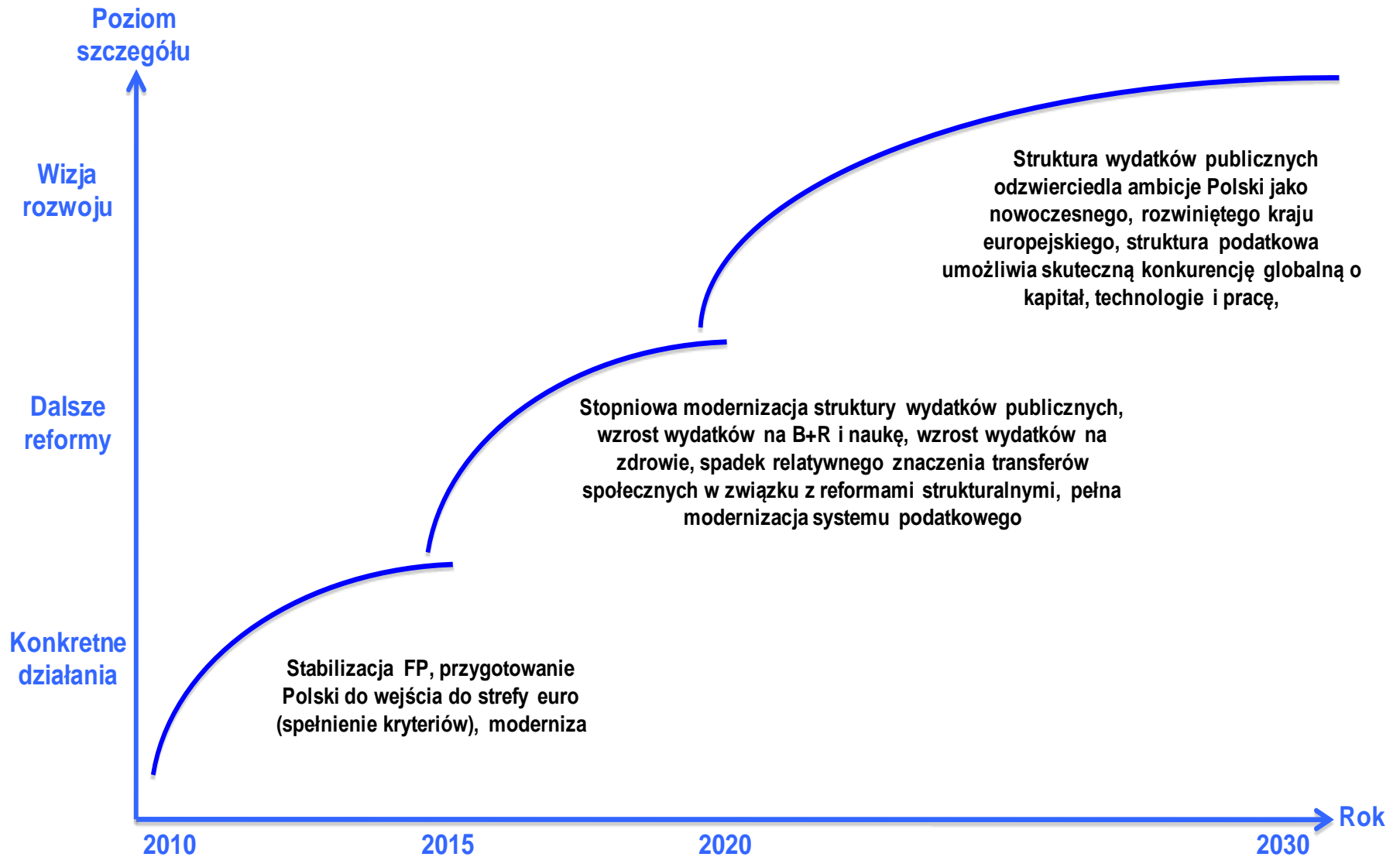
2030

Konkluzje

Modernizacja struktury wydatków publicznych do roku 2030

- **Lata 2010 – 2015:** horyzont krótkoterminowy, w którym dominować mogą problemy bieżącej polityki, presja na rozwiązania taktyczne, ale kiedy również trzeba podjąć wysiłek równoważenia finansów publicznych, bez zaprzeczania szans rozwojowych. Zarazem jest to czas przygotowań, budowanie fundamentów przyszłego rozwoju, podjęcie wszystkich kluczowych, kierunkowych decyzji.
- **Lata 2015 – 2020:** horyzont średniookresowy, gdzie istotna jest realizacja celów, w powiązaniu ze Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju oraz dziewięcioma zintegrowanymi strategiami, a także w spójny sposób z dokumentem programowym UE – „Strategia EU 2020”. Wymaga to stworzenia warunków dla dobrej implementacji, czyli ram działania i planowania większości wydatków (z różnych źródeł, w tym krajowych i europejskich), a także wprowadzenia miar efektywności realizowanych celów.
- **Lata 2020 – 2030:** horyzont długookresowy, który oznacza realizację długoterminowych celów, uzyskiwanie widocznych przewag w nowych typach konkurencyjności (rola innowacyjności, ale z efektywnym wykorzystaniem długoterminowych działań w tzw. „trójkącie wiedzy”), racjonalną odpowiedź na wyzwania energetyczno-klimatyczne, ale będzie to zarazem czas zmian generacyjnych (problematyka demograficzna), w tym i okres wymiany pokoleniowej w elitach przywódczych kraju.

1. **Wyjście z kryzysu – harmonizacja wymogów bezpieczeństwa finansów publicznych z potrzebami rozwojowymi (różnorodność źródeł kapitału na rozwój),**
2. Prorozwojowa alokacja wydatków publicznych (zmiany w I dekadzie),
3. **Adekwatna odpowiedź na wyzwania demograficzne – bezpieczny długoterminowo system emerytalny, wsparcie wzrostu zatrudnienia i długości aktywności zawodowej, lepsze warunki dla wzrostu dzietności i rozwoju „srebrnej gospodarki” (decyzje do 2015),**
4. Wzrost zatrudnienia - 70/75%: wykorzystanie rezerw, baza podatkowa , równowaga demograficzna a rynek pracy (rola I dekady),
5. **Impet cyfryzacyjny – dostępność, nowe treści, kompetencje cyfrowe, zmiana modelu życia i gospodarki (współpraca, otwartość, dzielenie się, integracja, współzależności), wzrost produktywności, open sources, open government (przełom I/II dekady),**
6. Efektywne wykorzystanie trójkąta wiedzy: edukacja – badania – innowacje (do 2020 fundamenty),
7. **Bezpieczeństwo energetyczne ze względu na źródła, sprawną dystrybucję i realizację celów klimatycznych – równowaga źródeł, modernizacja elektrowni i sieci, niska emisyjność (2 etapy: 2020/2030)**
8. Poprawa dostępności transportu – formy mieszane (etapowość 2020/2030),
9. **Poprawa potencjału rozwojowego obszarów peryferyjnych (efekty dyfuzji – cele na 20 lat),**
10. Aktywne społeczeństwo: wzrost kapitału społecznego , sprawność państwa otwartego na potrzeby obywateli oraz efektywne i dobrej jakości usługi publiczne, wykorzystanie energii generacji 2.0 i rosnącego potencjału kobiet.

Obszar	demografia	stan zdrowia	jakość kapitału ludzkiego	efektywność wykorzystania kapitału ludzkiego
WSKAŹNIK GŁÓWNY	współczynnik obciążenia demograficznego i obciążenia osobami starszymi	przeciętne trwanie życia w zdrowiu w momencie narodzin	wyniki egzaminów PISA (różne grupy wiekowe i przedmioty) - wskaźnik syntetyczny	wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 15+
WSKAŹNIKI DODATKOWE	odsetek dzieci w wieku 0-3 lat (i 3-5) objętych opieką instytucjonalną (z uwzględnieniem obszarów peryferyjnych)	nadwyżka umieralności na wybrane schorzenia w odniesieniu do najlepszego kraju w UE (mężczyźni i kobiety)	wyniki testów PIAAC	wskaźnik zatrudnienia 15-24 i odsetek osób uczących się i pracujących
	przeciętne trwanie życia w momencie narodzin	udział osób deklarujących brak poważnych schorzeń w wieku 50 lat i więcej	udział w dowolnych formach edukacji ustawicznej (wg grup wiekowych)	wskaźnik zatrudnienia 60+ i przeciętny wiek dezaktywacji zawodowej
	wskaźnik dzietności ogółem (TFR)	odsetek osób niesamodzielných objętych pozarodzinnymi formami opieki	wskaźnik kompetencji językowych	wskaźnik zatrudnienia matek dzieci w wieku do 5 lat

Obszar	produkcja (PKB)	stabilność makroekonomiczna	konkurencyjność międzynarodowa	innowacyjność
WSKAŹNIK GŁÓWNY	PKB per capita jako % najzamożniejszego kraju w UE	dług publiczny w relacji do PKB	Total Factor Productivity (poziom)	udział sektorów wysokiej technologii w PKB
WSKAŹNIKI DODATKOWE	produktywność pracy (PKB na 1 godzinę pracy)	deficyt sektora finansów publicznych w % PKB (wyrównany cyklicznie)	terms of trade	GERD i BERD
	bilans obrotów bieżących	publiczne wydatki rozwojowe w PKB	Global Competitiveness Index (albo inny wskaźnik międzynarodowy)	udział sektora kreatywnego
	inwestycje w PKB	publiczne zobowiązania emerytalne do PKB (z długiem ukrytym)	udział studentów i badaczy zagranicznych w ogóle studentów i badaczy na polskich uczelniach	udział polskich patentów w światowej puli patentów triady (ochrona na terenie USA, Europy i Japonii) na milion mieszkańców lub udział polskich patentów w puli patentów EPO/USPTO na milion mieszkańców

Obszar	spójność społeczna	spójność regionalna	sprawność państwa
WSKAŹNIK GŁÓWNY	wskaźnik deprivacji (do precyzyjnego zdefiniowania)	relacja PKB na mieszkańca w najbiedniejszym i najbogatszym polskim województwie	syntetyczny indeks sprawności państwa (jakość regulacji+efektywność rządzenia+rządy prawa)
WSKAŹNIKI DODATKOWE	wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym (obiektywnym) po transferach socjalnych (dla różnych grup demograficznych)	odsetek maturzystów z regionów peryferyjnych kontynuujących naukę na poziomie wyższym	indeks jakości regulacji
	stopa zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy	udział w dochodach wiejskich gospodarstw domowych dochodów z pracy poza rolnictwem	indeks efektywności rządzenia
	Inequality-adjusted HDI i gender inequality index	% populacji z czasem dojazdu do stolicy województwa krótszym niż 60 minut	indeks rządów prawa
			otwarte metody rządzenia średnia długość postępowañ sądowych (cywilnych)

Obszar	bezpieczeństwo energetyczne	środowisko	społeczny kapitał rozwoju	dostępność i jakość infrastruktury
WSKAŹNIK GŁÓWNY	wskaźnik dywersyfikacji źródeł i dostaw energii (do uściślenia / opracowania)	emisyjność netto	odsetek osób w wieku 18+ ufających innym ludziom (European Social Survey)	gęstość dróg ekspresowych i autostrad (krajowych)
WSKAŹNIKI DODATKOWE	wykorzystanie OZE w ogólnym bilansie energii	wskaźnik bioróżnorodności	frekwencja wyborcza (w wyborach różnego szczebla, w podziale na miasto i wieś)	udział transportu intermodalnego w przewozach ładunków
	energy intensity	dostępność wody (safe drinking water - ranking międzynarodowy)	liczba wolontariuszy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (w grupach wiekowych)	"luka cyfrowa" (infrastrukturalna) w stosunku do najlepszego kraju w UE
	średni czas nieplanowanych dostaw energii elektrycznej	udział % odpadów segregowanych i recyklingowanych	udział sektora kultury w PKB	odsetek osób nie korzystających z internetu (w grupach wiekowych)

Terminy	Zakres i rezultaty	2010												2011				
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	
Styczeń – Listopad 2010	Przygotowanie Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
Grudzień 2010	Akceptacja DSRK przez Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju (02.12.2010)												■					
Grudzień 2010 – Marzec 2011	Przeprowadzenie oceny wpływu na środowisko (GDOŚ)												■	■	■	■		
Styczeń – Luty 2011	Debata publiczna z udziałem partnerów społecznych i resortów nad DSRK,													■	■			
Marzec 2011	Przygotowanie dokumentu DSRK po konsultacjach społecznych i międzyresortowych															■		
Marzec – Kwiecień 2011	Przekazanie SRKL Komitetowi Stałemu Rady Ministrów i Radzie Ministrów.															■	■	
Marzec – Kwiecień 2011	Przyjęcie DSRK przez Radę Ministrów (marzec-kwiecień 2011).															■	■	